

Vischnaunca
Tujetsch

Invitaziun

25. Radunonza dil cussegl da vischnaunca

dil trienni 2020/2023

mesjamna, ils 23 da november 2022, allas 20.00 uras
ella Sala Cristalla a Sedrun

Tractandas:

1. Avertura
2. Approbaziun dils protocols nr. 23 dils 31 d'uost 2022 e nr. 24 dils 28 da settember 2022
3. Preventiv 2023
4. Orientaziuns
5. Varia

Suprastonza communal Tujetsch

President communal
Martin Cavegn

Menader center communal
Simon Collenberg

Vischnaunca
Tujetsch

Cussegl da vischnaunca
2020/2023

Protocol dil cussegl da vischnaunca Tujetsch

Nr. 23-2020/23 dils 31 d'uost 2022

Protocol dil cussegl da vischnaunca Tujetsch

Nr. 23/2020/23 dils 31 d'uost 2022

allas 20.00 uras entochen allas 21.00 uras ella Sala Cristalla a Sedrun

Presidi: Sabrina Flepp

Actuara: Corina Flury

Dumbravuschs: Simon Beer ed Otto Curschellas

Presents: 10 cusseglierAs,
total 10 votantAs (*absolut pli 5*)

Aspectaturs: 4

Cusseglers/as: Arno Berther, Surrein
Gebharda Berther, Rueras
Simon Beer, Rueras
Toni Cathomen, Rueras
Otto Curschellas, Sedrun

Patric Deragisch, Gionda
Sabrina Flepp, Sedrun
Guido Friberg, Sedrun
Ignazi Monn, Sedrun
Cyril Steiger, Zarcuns

Suprastonza: Martin Cavegn, president communal
Renato Decurtins, gerau

Daniel Schmid, gerau

Cumissiu da
gestiun: Baseli Huonder, cumissiu da gestiun
Severin Solèr, cumissiu da gestiun

Officials: Simon Collenberg, menader center communal
Adrian Deragisch, menader menaschi tecnic

Perstgisas: Nicole Giossi, geraua
Guido Monn, gerau
Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca
Primus Deragisch, cumissiu da gestiun

Tractandas:

1. Avertura
2. Concessiuns per la Swissgrid SA
3. Lescha da santeri – revisiun parziala
4. Orientaziuns
5. Varia

Las davosas jamnas ei nossa vischnaunca stada stediamein en las medias. E quei buca mo regional – na perfin en las grondas gasettas svizras. Dapertut era da leger sur dil project dil resort a Dieni. Cun la damonda da baghegiar, ch'ei vegnida inoltrada, ein ils plans pil tal vegni pli concrets. La sera dils 19 d'uost ei era il pievel tuatschin vegnius informaus en caussa. Raphael Krucker, il directur dalla ASA (Andermatt Swiss Alps SA) e nies president Martin Cavegn han presentau il project. Massa indigens han priu part a quella informaziun. Mo tgei munta quei resort per nossa val? Tgei ch'ins sa segir di ei ch'el vegn ad esser ina gronda sfida per nossa vischnaunca. Mo gia la problematica da parcadis e la pretenziun d'in bus local metta la vischnaunca sut pressiuin. La sligiaziun ei avon maun, ella para interessanta ed era realisabla. Mo tgei cuosts spetgan nus en caussa? Sch'ins ha aunc el tgau con ch'il passapei si Tschamut havess custau, sche fa quei schon empau mal il venter da patertgar vidlunder.

Nus havein gia ussa ina gronda part da secundas habitaziuns ch'ei emplenidas duront la sesiun aulta bunamein diltut, vidlunder vegnan aunc ils letgs dils hotels. Ils hosps empleneschon gia da quei temps fetg nossa val. Ed ussa aunc inagada 1800 letgs? -Havein nus plaz per tonta glied? Era quei vegn ad esser ina gronda sfida. San ins propi frenar la depopolaziun cun in tal project? -Ni vegn nossa val cumpletamein en mauns jasters? Tgei munta quei per nossa hotellaria e nossas ustrias en ils vitgs? Jeu creiel sche la lubientscha da baghegiar vegn surdada, sche stuein nus tuts luvrar e ponderar bein, buca ch'il center ei tuttenina enta Dieni. Mo tochen ch'igl entir project stat, va ei aunc dus dis e quels stuein nus nezegiar, vegnir innovativs e ponderar co saver concurrenzar cun il resort. Forsa drova ei ina pintga renovaziun, ni ina u l'autra purschida interessanta. En mintga cass sto mintgin da nus empruar da trer cun e far il meglier ordlunder. Quasi sco sut il motto: Concorrenza animescha la fatschenta. Jeu sundel spannegiada nua che nossa val stat en 10-15 onns. Jeu sperel fetg ch'ei reusseschi da far stagnar la depopolaziun, e che nus sappien era el futur tener si dretg nossa scola, nossa hotellaria ed en general nossas fatschentas.

Cun fatschentas vi jeu cuntinuar, numnadamein cun quellas che nus havein oz sin gliesta da tractar. Sco gia menziunau la davosa gada, havein nus uonn da tractar massa leschas. Ina da quellas ei tractanda numera 3, la lescha da santeri - revisiun parziala. Quella ei vegnida actualisada als basegns dad ozildi, quei ch'ei era necessari. La proxima tractanda, pia tractanda numera 2 cumpeggia las concessiuns per la Swissgrid SA. Cheu eisi da fixar da niev las indemnizaziuns per ils proxims 25 onns, pia entochen igl onn 2047.

Avon che cuntinuar cun quella tractanda, lessel supplicar vus da risguardar il regulativ da fatschentas. Cun quels plaids arvel jeu la 23avla radunonza dil cussegl da vischnaunca dil trienni 2020/2023.

2. Tractanda Concessiuns per la Swissgrid SA

Martin Cavegn, president communal:

Quella fatschenta cuntegn treis parts. La prolungaziun dall'indemnisaziun dils dretgs da traversar cun lingias da tensiun aulta pils onns 2023 entochen 2047, ils novs dretgs da traversar cun lingias da tensiun aulta sco era la prolungaziun dall'indemnisaziun dalla tgira digl uaul. Quels contracts vegnan stipulai cun la Swissgrid SA. La Swissgrid SA ei responsabla per tut las reits da tensiun aulta en Svizra. Igl intent principal dalla firma ei da procurar per in bien menaschi dalla reit d'energia. Tier quei s'auda ei era da tener la tensiun sin in nivel equilibrau cun comprar e vender energia. La Swissgrid SA ei buca, sco ins pudess tertgar, in menaschi dalla confederaziun, mobein ina societad d'aczias. Ils acziunaris principals ein: BKW Netzbeteiligung AG, Axpo Power AG, Axpo Solutions AG, Elektrizitätswerk der Stadt Zürich, SIRESO Société d'Investissement de Suisse occidentale SA sco era la Centralschweizerische Kraftwerke AG. Scadin che retila electricitad ha da pagar per far diever dalla reit. La summa che figurescha sut il punct "Systemdienstleistungen" sin il quen d'electricitad che nus tuts survegnin dall'energia alpina ei l'indemnisaziun che la Swissgrid SA retscheiva per metter a disposiziun e mantener la reit da tensiun aulta.

Ils dretgs da traversar cun lingias da tensiun aulta haveva la vischnaunca Tujetsch pli bauld concediu alla Aare-Tessin SA. Oz vegnan quels contracts prolunghi cun la Swissgrid SA, che ha surpriu tut ils menaschis pigns d'antruras. Las tariffas da contribuziun ein dadas avon ed ei dat buca la pusseivladad da marcar. Ei dat denton diversas contribuziuns supplementaras, per exempel tier masts situai en spundas teissas, eav.. Cheu essan nus i suenter da rudien mintga mast e mintga posiziun per controllar che tuttas contribuziuns seigien calculadas correctamein. Nus havein lu era anflau entginas posiziuns che la Swissgrid ha stuiu curreger e quei per nies bien. La vischnaunca retscheiva era ina contribuziun supplementara per la lubientscha da transportar datas per tiazas partidas – ei setracta denton cheu d'ina mudesta summa. La summa totala dallas indemnisaziuns munta niev a frs. 148'918.00, pils davos 25 onns ha la vischnaunca retschert rodond frs. 68'000.00.

Tier ils novs contracts per dretgs da traversar cun lingias da tensiun aulta sur terren communal setracta ei cunzun da dretgs sur vias da vischnaunca. Quels tschancuns eran entochen da cheu buca risguardai. Per quels dretgs retscheiva la vischnaunca totalmein frs. 2'454.00 .

Ella nova cunvegna eisi fixau ina summa da frs. 22'563.00 per l'indemnisaziun dalla tgira digl uaul. En quei connex ha la vischnaunca giu stipulau in contract che metta a ferm che la Swissgrid SA ei sezza responsabla per la tgira dalla surfatscha digl uaul ella vischinonza dls masts dallas lingias da tensiun aulta. Per las entradas che mauncan muort che quella surfatscha forestala croda naven retscheiva la vischnaunca l'indemnisaziun numnada.

La suprastanza ha controllau da rudien ils contracts e fatg tut il pusseivel da recaltgar aschi bia daners sco pusseivel pils dretgs. Nus supplichein il cussegl da vischnaunca dad approbar la fatschenta sutta-messa.

Tractaziun:

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Las lingias da tensiun aulta dat ei dapi ch'ins sa. Ils masts s'audan quasi tier il maletg da nossa val – era sch'ei fuss segiramein pli bi senza. Igl ei franc endretg ch'ei dat indemnizaziuns per metter a disposiziun il terren per ils masts e las lingias. La gronda impurtonza dall'energia sentin nus fetg dapi entginas jamnas. Igl interess vid las lingias ei buca mo regiunals, mobein era da muntada cantunala e naziunala. Igl ei pia da spitgar che tuts vegnan tractai tuttina en quella caussa. Mia damonda ei sch'igl ei vegniu sclariu giu cun nossas vischnauncas vischinontas sche las indemnizaziuns sebasan sin ils medems indexs?

Cun ils contracts dein nus era la lubientscha da transportar datas da tiarzas partidas. Tgei vul quei dir? Tgei datas ei quei? Havein nus cheu forza dapli influenza sin il prezi?

Era ei stipulau che la Swissgrid SA ha la pusseivladad da rinforzar ils indrezs. Tgei vul quei dir? Eisi pusseivel che la Swissgrid SA aulza semplamein in mast?

Martin Cavegn, president communal:

Naturalmein essan nus era sedai giu cun l'idea da metter sut tiara las lingias, quei pretenda denton enormas investiziuns. Ei tonscha buca cun metter il cabel sut tiara. Ins stuess baghegiar entirs tunnels da betun ed izolaziun per saver dislocar las lingias dils masts sut tiara. Ei gida era buca da metter sut pressiun la Swissgrid SA cun pretender da metter sut tiara las lingias ni cun pretender pli aultas indemnizaziuns. Sco menziunau ei igl interess vid las lingias naziunals, la Swissgrid SA purtass plogn ed ils dretgs vegnessen semplamein purtai en. Nus havein buca giu contact cun las vischnauncas da Medel ni Mustér. Igl ei denton a nus enconuscent che las tariffas ein dadas e ch'ei dat buca spazi da hanlegiar. Tier las datas da tiarzas persunas che vegnan transportadas eisi da menziunar ch'ei setracta cheu d'ina mudesta summa.

La Swissgrid SA sa naturalmein buca semplamein alzar ad ault masts existents. Per quei ei la via usitada sur ina damonda da baghegiar ora da tener en.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Jeu hai aunc ina damonda tier las lavineras dils vegls masts en la Val Milà. Quels constructs ein aschi da dir ruinas dall'industria. Fuss ei pusseivel da pretender da spazzar ils objects cun quei che tals ein buca pli en funcziun?

Martin Cavegn, president communal:

Quei havein nus buca tematisau. Nus prendin denton fetg bugen encunter quella supplica. Sco pli emprem eisi en quei cass da sclarir, sche quella tematica ei gia vegnida reglada dalla vischnaunca. Quella damonda fa denton era buca part dalla fatschenta discutada oz.

Votaziun:

a) Il cussegl da vischnaunca approbescha unanimamein las indemnizaziuns pils dretgs da traversar cun lingias da tensiun aulta dalla Swissgrid SA pil spazi 2023-2047 per las suandontas parcellas:

nr. 1041: frs. 237.-

nr. 2408: frs. 778.-

nr. 2590: frs. 1'385.-

nr. 2637: frs. 6'342.-

nr. 2818: frs. 2'120.-

nr. 3021: frs. 17'710.-

nr. 3023: frs. 99'304.-

nr. 3032: frs. 21'042.-

Total: frs. 148'918.-

b) Il cussegl da vischnaunca conceda unanimamein alla Swissgrid SA ils dretgs da traversar cun lingias da tensiun aulta per las suandontas parcellas pil temps aschiditg sco las lingias existan (indemnizaziun pil spazi 2023-2047):

nr. 2480: frs. 907.-

nr. 2560: frs. 496.-

nr. 2570: frs. 542.-

nr. 2680: frs. 509.-

Total: frs. 2'454.-

c) Il cussegl da vischnaunca approbescha unanimamein las indemnizaziuns per la tgira d'ual dalla Swissgrid SA pil spazi 2023-2047 per las suandontas parcellas:

nr. 2590: frs. 747.-

nr. 2637: frs. 2'819.-

nr. 2818: frs. 3'261.-

nr. 3021: frs. 5'324.-

nr. 3023: frs. 8'389.-

nr. 3032: frs. 2'023.-

Total: frs. 22'563.-

3. Tractanda Lescha da santeri – revisiun parziala

Martin Cavegn, president communal:

Cunquei che adina dapli personas sedecidan per schar cremar ed encunter schar satrar el vischi drova ei pli e pli pauc plaz sin santeri ed ei vegn liber terren sut la baselgia. Ensemen cun in cussegliader dil fatg havein nus sviluppau in'idea co nezegiar il niev spazi e dar suatientscha als novs basegns. In plan dil niev santeri ei publicaus el messadi.

Da niev duei il santeri obtener in santeri d'urnas, per tudestg "Urnenhain". Il santeri dad urnas vegn cultivaus e tgiraus dalla vischnaunca. Mintga urna survegn ina tabla da crap cun si il num, il datum da natschientscha ed il datum dalla mort. Aschia vegnin nus era da dar suatientscha al giavisch fetg derasau - ch'ils survivents seigien buca pli obligai da tgirar la fossa. Per saver far quellas midadas drova ei ussa aunc ina adattaziun dalla lescha da santeri. La lescha haveis vus survegniu cun il messadi e las midadas ein marcadas en tgietschen. Tier damondas dein nus bugen sclariment e sche vus haveis aunc damondas tier las adattaziuns sin santeri stat nies menater dil menaschi tecnic, Adrian Deragisch, bugen a vossa disposiziun.

Debatta d'entrada

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

Il temps semida e nus cun el. Deva ei avon in pèr onns darar ina cremaziun ei quei oz la normalitad. Persuenter ha il giavisch da schar satrar a moda tradiziunala el vischi priu giu.

Quella midada el patertgar da nossa societad ha veseivlas consequenzas sin nos santeris. Ei sesvidan tec a tec. Tier nus ei quei buca aunc aschi acut, mo en auters loghens san ins far persenn ch'ils santeris vegnan pli e pli vits. Las raschuns ein differentas. Tgi less vegnir satraus en la fossa comunabla e drova en quei mument negina fossa. Auters desistan insumma sin tut e giavischan che la tschendra vegni rasada ora en in liug preferiu ella natira. Tier omisduas pusseivladads croda la tgira dalla fossa naven e quei ei in ulteriur argument ch'ins auda meinsvart da desister sin ina fossa. Naturalmein ei mintgin libers da decider cu e nua ch'el less vegnir satraus e quels giavischs eisi da respectar.

Cunquei ch'ei dat adina dapli urnas eisi nuot auter che logic dad ir vinavon quella via che nus havein instradau cun la lescha da santeri digl onn 2015. Ed ussa fagein nus il proxim pass cun quella revisiun dalla lescha. Cun quei aschinumnau "Urnenhain" scaffin nus in plaz per urnas, nua che la tgira dalla fossa croda naven pils vegnentsuenter. Ina purschida che vegn segiramein duvrada ed apprezzada el futur. Il santeri ei buca mo in liug da sentupada, el porta era confiart e ruaus. Tgi che va mintgaton sin santeri, sa attestar che las fossas vegnan tgiradas cun bia carezia e premura. Ins astga veramein dir che nus havein in bi santeri.

Tractaziun:

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Tier art. 10 proponel jeu da scrire:

Per fossas d'urnas en retscha **e per il** santeri d'urnas munta il temps da ruaus medemamein 20 onns (excepziuns mira artechel 12).

enstagl da:

Per fossas d'urnas en retscha **ed il** santeri d'urnas munta il temps da ruaus medemamein 20 onns (excepziuns mira artechel 12).

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca decida unanimamein da dar suatientscha alla proposta dil cusseglier Arno Berther tier art. 10.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Tier art. 16 proponel da scrire:

Platta **da crap** che vegn messa a disposiziun dalla vischnaunca cun las suandontas mesiras.

enstagl da:

Platta **da crap granit** che vegn messa a disposiziun dalla vischnaunca cun las suandontas mesiras.

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca decida cun 7 encunter 3 vuschs da dar suatientscha alla proposta dil cusseglier Arno Berther tier art. 16.

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

Tier art.17, las inscripziuns, eisi curdau si a mi ch'ei va vess da leger ils nums sin la pétga da larisch.

Fuss ei pusseivel da midar la colur dalla scartira?

Adrian Deragisch, mendader menaschi tecnic:

Igl onn 2015 ha giu liug ina concorrenza d'artists en connex cun la planisaziun dil santeri. La pétga da larisch s'auda tier la constellaziun artistica dil victur e la platta cun ils nums fa part da quella constellaziun. Ils nums vegnan tigliai el lenn e lu dai colur en ner. Jeu creiel buca ch'ei selai midar cheu bia. Igl ei tenor mei era impurtont che tut va a prau in cun l'auter.

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca approbescha unanimamein la revisiun parziala dalla lescha da santeri.

La fatschenta vegn aunc suttamessa alla radunonza da vischnaunca.

4. Tractanda Orientaziuns

Martin Cavegn, president communal:

Resort Dieni

La damonda da baghegiar ei el process da preexaminaziun. Actualmein spitgein nus sin rispostas da Cuera cun quei ch'ei dat pintgas svariaziuns en connex cul plan general da formaziun. Nus vulein esser segirs che quei ei aunc en la rama lubida. Il mument che nus publichein la lubientscha sto quella esser approbala.

Fetg legreivel ein tut las discussiuns che han liug il mument. Quei ei impurtont ed ei drova la discussiun per realisar il project.

Collaudaziun dalla via sil Tgom

Jeu sundel staus oz envidaus alla collaudaziun dalla via sil Tgom. En quei connex vegnin nus a stuer sedar giu cun la damonda co ed a tgi dar lubientschas per carrar sin quellas vias. Las medemas damondas setschentan era tier las vias sil Bostg e si Cungeri.

Di dallas portas aviartas dall'administraziun communal

L'administraziun communal selegra da far in cordial beinvegni a vus venderdis, ils 16 da settember 2022, denter las 14.00 e las 20.00 uras, a caschun dil di dallas portas aviartas.

Proxima sesida dil cussegl da vischnaunca

La proxima sesida dil cussegl ha liug mesjamna ils 28 da settember 2022. A caschun da quella seduta tractein nus la revisiun totala dalla constituziun communal.

5. Tractanda Varia

Negina damonda da prender il plaid.

actuara:
Corina Flury

presidenta:
Sabrina Flepp

Vischnaunca
Tujetsch

Cussegl da vischnaunca
2020/2023

Protocol dil cussegl da vischnaunca Tujetsch

Nr. 24-2020/23 dils 28 da settember 2022

Protocol dil cussegl da vischnaunca Tujetsch

Nr. 24/2020/23 dils 28 da settember 2022

allas 20.00 uras entochen allas 22.00 uras ella Sala Cristalla a Sedrun

Presidi: Toni Cathomen

Actuara: Corina Flury

Dumbravuschs: Reto Schmid e Simon Beer

Presents: 11 cusseglierAs,
total 11 votantAs (*absolut pli 6*)

Aspectaturs: 9

Cussegliers/as:	Arno Berther, Surrein Gebharda Berther, Rueras Simon Beer, Rueras Toni Cathomen, Rueras Otto Curschellas, Sedrun Patric Deragisch, Gionda	Guido Friberg, Sedrun Ignazi Monn, Sedrun Riccardo Monn, Sedrun Reto Schmid, Sedrun Cyril Steiger, Zarcuns
-----------------	--	--

Suprastonza:	Martin Cavegn, president communal Renato Decurtins, genau Nicole Giossi, geraua	Guido Monn, genau Daniel Schmid, genau
--------------	---	---

Cumissiu da
gestiun: Severin Solèr, cumissiu da gestiun

Officials Simon Collenberg, menader center communal

Perstgisas: Sabrina Flepp, cussegl da vischnaunca
Primus Deragisch, cumissiu da gestiun
Baseli Huonder, cumissiu da gestiun

Tractandas:

1. Avertura
2. Approbaziun dil protocol nr. 22 dils 10 d'uost 2022
3. Constituziun communal – revisiun totala
4. Orientaziuns
5. Varia

Toni Cathomen, vicepresidente dil cussegl da vischnaunca

Igl ei l'emprema radunonza ch'jeu astgel menar sco niev elegiu vicepresidente dil cussegl da vischnaunca, cun quei che la presidenta Sabrina Flepp ha schau perstgisar per la seduta dad oz. Ei fa plascher a mi ch'jeu hai la cuida d'astgar far quei e sesprovel da menar la radunonza dad oz per vossa cumpleina cuntentientscha.

Puspei han pliras occurrenzas e divers eveniments giu liug il davos temps en vischnaunca, quei che muossa ch'ins ei activs. Per exempel la schinumnada fiasta "Schlagerfieber" ch'ei vegnida organisada per la secunda gada ella halla plurivalenta Dulezi a Sedrun. Ils organisaturs han astgau beneventar in bi diember da hosps ch'ei staus presents quels dus dis a quella fiasta. Venderdis, ils 16 da settember 2022 ha l'administraziun communal envidau ad in di dallas portas aviartas en Tgèsa Communal. Ils visitaders han giu la pusseivladad da prender investa dallas lavurs da tuttas partiziuns sco era da differentes acts ord igl archiv communal. Tut quei ei vegniu declarau ed illustrau cun tabellas, graficas e fotografias. Il medem di ha la suprastonza communal organisau ina discussiun libra cul pievel tuatschin pertuccont il resort a Dieni. In bi diember da vischinas e vischins ha dau suatientscha a quei invit per far in maletg e patratgs, era damondas e meinis, sin tut quei che spetga egl avegnir sin nus en connex cun quei grond project. L'jamna vargada ei schizun la Televisiun svizra stada presenta en nossa vischnaunca pertuccont il resort. Igl ei vegniu filmau e mussau enqual bi maletg da nossa cuntrada e da nos vitgs, naturalmein era reportaschas cun pliras persunas. La dumengia vargada ei vegniu organisau la fiera per igl engraziament dalla raccolta cun ils stans da vendita, ustria e musica.

Buca in di varga senza che la situaziun d'energia vegn tematisada. Jeu vi buca entrar en fatschentas pertuccont la fiera, alternativas d'energia eav.. Enqual patratg fa denton buca donn da far ed era da sensibilisar tier quei tema. Resta tut vinavon sco entochen il di dad oz, nua ch'ei secapescha da sesez che tut funcziunescha e nus havein adina avunda energia? Nus levein la damaun, havein cazzola, aua caulda, las stanzas ein scaldadas, ils telefonins e tut ils apparats ein cargai e semtgai, tut las maschinas funcziuneschan? Tgi sa tgei che schabegia igl onn vegnent, il proxim unviern? Negin sa dar ina risposta concreta. Denton sa mintgin da nus far ses patratgs e spargnar nua ch'igl ei pusseivel.

Oz ha il cussegl da vischnaunca l'incumbensa da tractar la revisiun totala dalla constituiun communal. Sco menziunau el messadi eisi vegniu elegiu ina cumissiun alla radunonza dil cussegl da vischnaunca dils 23 da mars 2016, pia gia avon 6 onns. Ils pass e las lavurs ch'ei vegnidas fatgas vegn il president Martin Cavegn allura ad informar, per quei vi buca ir memia profund ella fatschenta. Tuttina vi jeu far atents sin la votaziun consultativa all'urna dils 29 da november 2020, nua ch'il pievel ha decidu pil model cun la suprastonza communal, la radunonza da vischnaunca e la votaziun all'urna senza il cussegl da vischnaunca. Sin fundament da quei resultat ha la cumissiun surluvrau la constituiun communal tenor il model preferiu, il qual nus havein obteniu e da tractar oz.

Sco gia menziunau, in dils puncts principals dalla revisiun ei l'aboliziun dil cussegl da vischnaunca. In punct fetg special per nus dil cussegl questa sera, denton in giavisch dil pievel alla votaziun consultativa. Jeu sun spannegiaus sin las discussiuns e las damondas dad oz.

Cun quels plaids arvel jeu la 24avla radunonza dil cussegl da vischnaunca dil trienni 2020/23 e suppli-cheschel vus da risguardar il regulativ da fatschentas.

2. Tractanda Approbaziun dil protocol nr. 22 dils 10 d'ust 2022

Il protocol nr. 22 dils 10 d'ust 2022 vegn approbaus unanimamein.

3. Tractanda Constituziun communal – revisiun totala

Martin Cavegn, president communal:

La constituziun communal regla generalmein l'organisaziun d'ina vischnaunca, las cumpetenzas e las obligaziuns dallas instanzas politicas. Cunquei ch'era revisiuns parzialas dalla constituziun ein da sutta-metter alla votaziun all'urna, vegn quella lavur stuschada ora entochen ch'ina revisiun totala fa senn ed ei necessaria. L'incarica ch'il cussegl da vischnaunca haveva dau igl onn 2016 alla cumissiun preparatoria cumpeglia ils suandonts puncts.

- Simplificar las structuras politicas ed adattar talas als basegns dad oz.
- Endrizzar la structura politica aschia che las singulas decisiuns politicas hagian la legitimidad democratica adeguata.
- Formar la structura politica aschia ch'ella drova meins resursas persunalas.
- Far pli interessant ils differents gremis politics (adattar pensums e cumpetenzas).
- Examinar tuttas cumissiuns previdas dalla constituziun e sclarir el rom dalla revisiun tgei menaschis accessoris ch'ei fa senn da sligar si sco era elaborar propostas, nua ch'ils pensums da quels menaschis duein vegnir exequi da niev enteifer l'organisaziun communal.

L'entschatta digl onn 2020 ei in emprem sboz dalla constituziun staus sin meisa, il qual cunteneva aunc il cussegl da vischnaunca. La cumissiun preparatoria ha lu tschenta la damonda tgei alternativs models politics ch'ei dat sper igl actual model e cunzun tgei model d'organisaziun ch'il pievel tuatschin giavischa. Per buca stuer luvrar ora duas constituziuns che sebasan sin dus differents models ha la cumissiun decidu da menar atras ina votaziun consultativa ils 29 da november 2020. Il resultat ei staus clars, 65% dil pievel tuatschin ei dil meini d'abolir il cussegl da vischnaunca. Aschia ha la cumissiun elavurau ina constituziun cun radunonza da vischnaunca e senza cussegl da vischnaunca.

Las impurtontas midadas ella constituziun vesan ora sco suonda:

- Adattaziuns allas leschas surordinadas
- Aboliziun dil cussegl da vischnaunca

- Constituziun communal cumpeggia da niev:
 - *suprastonza communal*
 - *radunonza da vischnaunca*
 - *votaziun all'urna*
- Aboliziun dil temps d'uffeci
- Aboliziun da certas cumissiuns e dils vischinadis
- Reducziun dil diember dils commembers ellas cumissiuns

Midadas ha ei era dau tier la habilitad da votar per personas digl exterior, tier elecziuns complementaras, tier obligaziuns da discreziun, tier l'iniziativa, tier il dretg da moziun, tier protocols e tier l'obligaziun d'informar.

In giavisch fundamental dil cussegl en connex cun la revisiun dalla constituziun ei stau da restrenscher la cumpetenzza finanziaria dalla radunonza da vischnaunca. Niev ei fixau ella constituziun ch'expensas che survargan il milliun vegnan suttamessas alla votaziun all'urna. La suprastonza survegn la cumpetenzza da decider entochen frs. 80'000.00 e la radunonza da vischnaunca da frs. 80'000.000 entochen frs. 1'000'000.00.

Cunquei ch'ei vegn adina pli e pli grev dad anflar personas che s'engaschan en posts politics eisi stau l'incumbenza dalla cumissiun da reducir il diember da personas en cumissiuns e d'abolir cumissiuns e gremis che han piars lur incumbensas.

Ord quei motiv desista la cumissiun da gestiun niev sils suppleants ed il cussegl da scola ha tenor la nova constituziun mo pli treis commembers.

Las suandontas cumissiuns vegnan abolidas, cunquei ch'ellas ein buca pli necessarias ni ch'ina nova repartiziun dils pensums ei pli efectiva ed adattada al temps: La cumissiun Tgèsa s. Vigeli, cunquei che la casa ei gia serrada dapi igl onn 2017. La cumissiun museum la Truaisch, niev schai cheu la responsabladad per la gestiun tier il genau ed il directur. Era la cumissiun dil Bogn Sedrun vegn abolida, niev ei il meinafatschenta suttamess al genau responsabel. Per l'incarica politica vegn mintgamai introduciu ina cumissiun a caschun dallas elecziuns e buca pli ils vischinadis. Ils vischinadis ein vinavon responsabels per activitads culturalas.

La cumissiun preparatorica propona d'adattar la perioda d'uffeci da treis sin quater onns, la suprastonza communal ha denton decidiu da schar il temps d'uffeci tier treis onns sco tochen da cheu ed aschia adattau quei artechel.

Il facit dalla revisiun totala dalla constituziun ei che l'organisaziun politica corrispunda als basegns ed al spèrt dil temps. Da niev ein mo pli 19 posts politics dad occupar enstagl da 41 posts, quei ch'ei stau ina finamira principala. E las novas cumpetenzas finanzialas procuran ch'il pievel tuaschin decida al'urna surdad investiziuns che survargan frs. 1 milliun.

La suprastonza communal propona al cussegl da vischnaunca d'approbar la revisiun totala dalla constituziun communal dalla vischnaunca Tujetsch digl 1. da schaner 2008.

Debatta d'entrada:

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

Il stausch per quella revisiun dalla constituziun communal ei vegnius avon sis onns dil cussegl da vischnaunca. Il motiv principal ei staus da gliez temps la cumpetenza da decider sur da credits d'investiziuns che survargan ina pli gronda summa mo sin radunonza communal. Il meini era che naven d'ina certa summa duei il pievel saver decider all'urna. L'idea davostier ei ch'ins contonscha aschia dapli votantas e votants e la legitimaziun respectivamein l'acceptanza dallas decisiuns seigi pli gronda. Quei giavisch ei lu era vegnius risguardaus en quella revisiun.

Actualmein lavuran 84 dallas 101 vischnauncas dil cantun grischun cun ina radunonza communal. Mo sis vischnauncas han in cussegl da vischnaunca ed aunc ina radunonza communal sco quei che nus enconuschin. Il pievel tuatschin ha giu decidiu ils 29 da november 2020 a caschun d'ina votaziun consultativa ch'el dat la preferenza ad in sistem politic senza cussegl e quei cun rodund 65% en favur dalla radunonza communal. Mintga sistem politic ha ses avantatgs e disavantatgs e cheu ei mintga vischnaunca libra d'agir. Davart dil cantun Grischun dat ei cheu neginas directives. Igl avantatg dad in cussegl ei che las cusseglieras ed ils cussegliers sedattan giu detagliadamain cun las tractandas, la realitad ei denton era ch'ei vegn adina pli grev d'anflar persunas che s'engaschan. Cheu astgan ins naturalmein era sedumandar sch'in cussegl per ina vischnaunca da rodund 1'300 habitonts ei aunc convenients. Da tschella vart havein nus tier la radunonza communal la directa democrazia nua che mintgin sa separticipar e s'exprimer sch'el less. Deplorablamain ei la participaziun tier las radunonzas communalas pil pli fetg mudesta e mo paucs prendan la caschun da prender il plaid. Per la populaziun eisi denton impurtont che las tractandas san vegnir discussiunadas vinavon, seigi quei en in parlament ni en ina radunonza communal, e che mintgin ha la pusseivladad da vegnir tier informaziuns per far in agen meini. E quei ei dau cun ni senza cussegl.

Ussa en in sistem politic senza cussegl sto la radunonza communal surprender la funcziun dil cussegl. Sch'ins mira, sco gia menziunau, cons che prendan part alla radunonza da vischnaunca, sche astgan ins schon dir ch'ei vegn fatg diever memia pauc da quei instrument politic. Ei vegn segir a funcziunar cun ina radunonza communal e senza cussegl, mo quei vegn ad esser dependent dalla participaziun dil pievel. Cheu ei igl engaschi da mintgin da nus dumandaus. Sco cusseglier audan ins meinsvart, vus fageis buna lavur, quei ch'ei «gie» in compliment. Mo ins astga buca tertgar, quels fan buna lavur, e sez sedattan ins giu memia pauc ni insumma nuot cun tractandas ni temas che fatschentan nossa val.

La bunaveglia da s'engaschar ha schau suenter fetg ils davos onns ed ei vegn adina pli e pli grev d'anflar persunas ch'ei promptas da s'engaschar. En la nova constituziun han ins risguardau quei fatg e reduciu posts politics nua che quei ei stau pusseivel. Vegn quei lu meglier sch'ins reducescha? Gliez vegn il futur a mussar. Da principi duess mintgin da nus esser interessaus en caussas politics, vivin nus «gie» en ina democrazia nua che mintgin da nus astga s'exprimer libramein. En bia tiaras ei quei buca il cass. Sch'ins mira ussa en nos gremis politics, sche croda ei schon si che las femnas e la giuventetgna ein sutrepresentai. Cheu vesel jeu aunc empau potenzial da vegnir tier persunas che savessen s'engaschar per nossa val.

Ina schanza savess il niev art. 7 dalla constituziun communal esser. Tenor quei art. eisi pusseivel da dar a persunas digl exteriur, sut certas cundiziuns, il dretg da votar e da schar eleger en gremis politics. Ina buna caussa per lur integraziun en nossa cumminonza e tgisa forsa datti in ni l'auter che ha gust da s'engaschar per nossa val.

Ed uss aunc per finir miu plaid. Forsa ei il temps madirs per in niev sistem politic, e sco igl ei en ina democrazia duei il pievel lu era saver decider sch'el giavischa quellas midadas.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Culla constituziun actuala eisi empau sco tier ina casa ch'ei vegnida els onns. Sch'ins entscheiva en in cantun a renovar vegnan neunavon adina pli e pli bia caussas ch'ins stuess metter en uorden ni far meglier ed ord in pign project da renovaziun datti la finala ina renovaziun totala. Aschia ei la revisiun totala dalla constituziun communal che nus tractein oz naschida. Ord dad in pign project da revisiun ha ei dau ina revisiun totala.

Jeu hai astgau esser ella cumissiun che ha preparau la revisiun ed jeu sun satisfatgs dil product ch'ei oz sin meisa.

La constituziun presentada oz meina nus en ina nova era dalla politica communal. Nus vegnin tenor proposta a prender cumiau dil cussegl da vischnaunca e desister futuramein sin quei gremi. Quei ei franc la pli essenziala midada da questa revisiun, la midada ch'ins vegn a veser e sentir il pli fetg el mintgadi politic. Il cussegl da vischnaunca vegn pia a curdar naven, las vias politics vegnan cheutras pli cuortas. La suprastanza communal sa egl avegnir directamein ir avon radunonza da vischnaunca cun sias fatschentas e projects. La responsablada da mintgin da nus ella radunonza da vischnaunca vegn cheutras pli gronda, pertgei ch'ei dat negin gremi pli che tracta ordavon las caussas, che adattescha ni fa surluvrar las fatschentas. Quei schai cumpleinamein els mauns dalla radunonza da vischnaunca.

Il fatg ch'ins vul desister da niev sil cussegl da vischnaunca ei buca ch'el havess negina giustificaziun ni ch'el fagess buca buna lavur. Anzi ord mia vesta ha el luvrau ils davos onns cun bia engaschi e prudientscha sco era contribuui sia part per ina buna politica en vischnaunca e per sligiazziuns equilibradas e madiras. Ins sa dir, ch'igl ei perquei donn ch'il cussegl vegn abolius ed igl ei era ina certa resca, pertgei nus savein buca co la nova structura politica funcziunescha, tgunsch drovi in tec temps tochen che la radunonza communal anfla sia nova rolla, survegn niev elan e vegn frequentada pli fetg.

Desister sil cussegl e sils avantatgs da quel ei denton in enclin alla realitad. La realitad ei ch'ei vegn adina pli e pli grev dad anflar persunas che stattan a disposiziun per posts politics. Nus savein seregurdar con grev che quei ei adina puspei stau ils onns vargai. Quei ha da far cul regress dalla populaziun en vischnaunca. Nus dumbrein oz gnanc pli 1300 habitontas e habitonts e nus vesein co ei vesa ora cullas naschientschas. Quei ha denton era da far cul regress digl interess politic. La tendenza ei ch'il singul seretila pli e pli fetg el privat e surlai ils affars publics als auters. Quellas sfidas sforzan nus dad organisar nossa vischnaunca pli schlanc, da reducir igl apparat politic e da mirar che nus vegnien dad ademplir ils pensums publics cun pli pauca gliend. Quei ei per mei il coc e la giustificaziun principala dalla presenta revisiun. Anflar ina structura politica pli schlanca, pli gigna – la structura politica che nus havein oz

sto vegnir sutta messa ad ina “dieta” - per che nus sappien funcziunar era el futur bein sco vischnaunca e segirar nossa autonomia.

Sut il tetel “restructurar l’organisaziun politica” e far fit quella pil futur san ins subsummar ina gronda part dils puncts da revisiun. Sco detg ei in da quels – ed il pli dolorus – desister sin in cussegl da vischnaunca, lu strihar la limita dil temps d’uffeci, sligar diversas cumissiuns permanentas, reducir il diember dils posts politics en gremis e buca d’emblidar era il dretg da votar e da vegnir elegius per personas digl’exteriur. Pia il tenor principal dalla revisiun ei la reorganisaziun dallas structuras politics per esser fits ed agils pil futur.

Ensemen culla reorganisaziun dallas structuras riguarda la presenta revisiun era aunc auters giavischs ch’ei schon ditg pendants, surtut la restricziun dallas cumpetenzas finanzialas dalla radunonza da vischnaunca. Fatschentas che surpassan la limita d’in milliun duei el futur buca pli la radunonza da vischnaunca decider. Quei ei gest aschia, pertgei sur da caussas da grond’impurtonza duei mintgina e mintgin haver la pusseivladad da decider all’urna.

La finala han ins el rom dalla presenta revisiun era fatg uorden ella constituziun, strihau normas che havevan piars lur muntada, surluvrau la constituziun redacziunalmein cull’intenziun da formular tut aschi clar ed entelgeivel sco pusseivel e lu ei era vegnidas risguardadas las pretensiuns che la nova lescha da vischnauncas cantunala fa all’organisaziun communal.

Quei ei il pachet che nus havein oz sin meisa. Ed aunc quei per adressa dil cussegl e dil cussegl da scola ch’ei oz era cheu presents. Igl ei aschia, sch’ins ei en in uffeci persunalmein pertuccaus da certras restructuraziuns ei quei buca adina semper d’acceptar quellas, ins secrai savens sco impurtonts ed indispensabels. Cheu sperel jeu ch’ei gartegi da mirar sugl ur digl agen taglier ora e veser la dimensiun e l’impurtonza dall’entira revisiun e metter anavos interess e preferenzas persunalas. Sur da quei savein nus denton aunc tschintschar pli tard. Jeu hai ussa marveglias tgei ch’il cussegl da vischnaunca di dalla lavur dalla cumissiun respectivamein dalla proposta da revisiun dalla suprastonza.

Gebharda Berther, cussegliera da vischnaunca:

Las preparativas tier la fatschenta che nus havein oz da decider ha la cumissiun elegida elavurau ed examinau minuziusamein sur in liung temps. Aschia ch’igl ei oz madir per tractar e debattar sur dalla revisiun totala dalla constituziun communal. Era tenor la nova lescha cantunala da vischnauncas ch’ei ida en vigur cun l’entschatta fenadur 2018 ei la vischnaunca obligada da reveder ed adattar lur constituziun communal tochen silla fin da quei onn.

Cun la votaziun consultativa dils 29 da november 2020 ha il pievel tuatschin votau claramain per il model politic senza in cussegl da vischnaunca e preferiu il model cun la suprastonza communal, la radunonza da vischnaunca e la votaziun all’urna.

Ils facturs che han effectuvau quei clar resultat san ins per part s’imaginar. Per l’ina eisi fetg grev d’anflar glieud che stattan a disposiziun per in mandat politic sin palancau communal, per l’autra la depopolaziun ed in ulteriur motiv ei per part il desinteress per ils fatgs politics.

Jeu deploreschel quella decisiun, denton en nossa democrazia ei quei in pass ch’ins ha d’acceptar.

Jeu sun denton ferm dil meini ch'il cussegl da vischnaunca actual ha prestau buna lavur e ch'el ei sedaus giu da rudien e cunscienziusamein cun las fatschentas ch'ei stad sin meisa. Cun abolir il cussegl da vischnaunca ei ussa il pievel tuatschin en quella rolla da seprofundar ellas fatschentas, las quellas vegnan purtadas tier las radunonzas da vischnaunca ed all'urna e duei mussar per part dapli interess che tochen da cheu.

Entginas midadas ella nova revisiun totala dalla constituziun communal:

- In fatg positiv ei che persunas digl exteriur che vivan tier nus san vegni elegi sut certas cundiziuns en uffecis commuals. Aschia sesentan els da casa en nossa vischnaunca e l'integraziun ei garantida meglier.
- Era eisi francau ella nova constituziun che la radunonza da vischnaunca sa buca sco tochen da cheu decider sur da grondas expensas unicas. Aschia han gruppaziuns d'interess buca la pussonza da semobilisar e dumignar atras fatschentas. Quei ei sclaus ora. Consequentamein survegnan las votaziuns all'urna ina pli gronda muntada e valeta.
- In fatg che dat en egl ei che la structura dalla nova constituziun vegn pli schlanca, vul dir differentas cumissiuns vegnan sligadas si ni ils diembers dils commembers vegnan reduci, vul dir tochen oz 41 posts, da niev 19 posts politics. Tier aschia ina revisiun totala sto ei vegni adattau en tuts ils gremis politics per esser sil stan actual tenor la lescha da vischnauncas dil cantun sco era alla situaziun demografica da nossa vischnaunca.

Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca:

A caschun dalla radunonza dad oz stat ina fetg impurtonta tractanda sin nossa gliesta da duers - la constituziun communal. Tenor messadi ei quei dapi igl onn 2016 pendent, pia ina nundetg liunga procedura. Quei temps dalla procedura muossa a nus, con vast e complex che quella tractanda ei. Ina tractanda che ha segiramein era sia giustificaziun en fetg biaras caussas. Denter quellas caussas justificadas vesel jeu segiramein era las cumpetenzas finanzialas dils organs, surtut quellas dalla radunonza da vischnaunca.

Vinavon ei la lavur era ida en ina direcziun da sminuir igl apparat da vischnaunca. Detg cun auters plaids, ei duei vegnir u sligiau ni reduci certas cumissiuns e schizun era il cussegl da vischnaunca. Pia detg grob, el cussegl dad oz vegn priu ina emprema decisiun da satrar nies organ politic cun ina tradiziun da rodond 50 onns.

Ina votaziun consultativa dils 29 da november 2020 ha decidiu cun majoriad d'abolir il cussegl. Ins udeva arguments ch'ei detti buca avunda candidats per il cussegl. Ei drovi buca in cussegl, cun quei ch'ei vegni tuttina buca debattau e sedau giu da rudien cun la materia, e per quei tec lavur che seigi da far, drovi ei buca quei. Vinavon hagien aunc bia autras vischnauncas en nies cantun era buca in cussegl plus ina radunonza da vischnaunca, pia il sistem politic sco Tujetsch ha.

Jeu sun persunalmein cheu dil meini, ch'igl ei semidau fetg bia il davos onn dapi quella votaziun.

Nus havein ina suprastanza da vischnaunca che dat gas e ha ina gronda activitad. Entras quei havein nus giu da seradunar fetg bia a radunonza. Ei ha schizun dau cass ch'il cussegl ha giu da seradunar

jamna per jamna a cussegl. Pia, igl ei da far fetg bia lavur, ils cussegliers sefatschentan da rudien cun la materia e caschunan per bunas debattas pro ni encunter las fatschentas pinadas tier. Ina part da quei ei segiramein era ch'ils messadis ein nundetg bein preparai, fetg vasts e cun bia informaziuns impurtontas. Quei levgiescha il debattar.

Cun quei vegnel gest tier il proxim punct: Jeu hai udiu ils davos meins da plirs convischins con interessant che quei seigi da leger la Tuatschina cun en ils protocols. Ins propi vesi che quei cussegl hagi tschaffen vid la lavur sco representant dil pievel, sefatschenti cun la materia, representi differents meinis, meinis socials, meinis per il beinstar da famiglias, meinis turistics, meinis da fatschenta, meinis dad interess da gruppaziuns, meinis per interess dils vitgs ed uclauns, eav.. Gest quei seigi ch'ei drovi per far ina buna politica e quei che detti era a la Svizra la tempra e che tut ils meinis seigien representai tier las discussiuns. Jeu crei che sch'in cussegl che debatta e ha plirs meinis e patratgs, anflan ins ora bia meglier ina buna via e sligiazion per il generaleesser che sche mo tschun dels debattan e da quels ein forseis aunc da quels che patratgan tuttina. Sin radunanza da vischnuanca, quei che fuss pia la proxima istanza tenor la nova constituziun ei da dubitar, ch'ils probablamein paucs interessents dalla politica sefatschentan aschi da rudien cun la materia sco il cussegl dad oz? Ed a mintgin eisi era buca dau dad ir e paterlar avon il pievel ed ughegian forseis gnanc da dir il meini.

Tier il proxim punct, persunas che stattan a disposiziun:

Persunal, pia persunas che stattan a disposiziun per in mandat en il cussegl han ils tgauvitgs adina survegniu, aunc mai eisi stau il cass ch'ins ha buca anflau avunda persunas per ils posts sco cusseglier e cussegliera per las elecziuns. Pia era quei in motiv che jeu sai buca schar valer. Auter ei quei stau il cass tier la suprastanza communal el vargau, e cunquei vegnel gest tier il proxim punct:

Il cussegl ei ina nundetg buna caschun per far ils emprems pass en la politica. Sch'in giuven da 20 ni 25 onns ha interess dad entrar en la politica da vischnaunca, sche ei il cussegl in bien emprem pass suenter las uniuns e che dat era la pusseivladad da veser en biaras differentas fatschentas. Tenor miu meini s'udess ei era, ch'in representant dalla giuventetgna s'udess en nies gremi sco vusch dalla giuventetgna.

Votescha il pievel denton a l'urna per la constituziun e cunquei per metter giu il cussegl, sche ei il pass per entrar en la politica fetg gronds. Jeu dubetelche biars ughegian da far il pass direct sco candidat da genau. Leu vegnan lu era aunc vitier, sper la savida, ils facturs temps e peda sco era, sch'el ei emploiau, survegnir suatientscha dil patrun che sto segiramein esser fetg generus.

Tier il proxim punct: Dapi la votaziun consultativa d'avon gleiti in onn ei sco detg succediu bia. Nus havein fetg bia pensums e lavurs che vegnan enviers las istanzas politicas ed enviers il pievel tuatschin. Massa decisiuns fetg impurtontas che han influenza a liunga vesta ein da prender. Jeu tschontschel mo dad enzacons projects che ein u decidi ni che spetgan: Resort Dieni, bus local, parcadis Bugnei, traffic public, staziun dil tren Sedrun, scola Rueras, Bogn Sedrun, Tgèsa s. Vigeli, divers projects privats e lu tut quels che nus havein buca aunc la savida che vegnan. Allora vegn in project gigantic sco il resort a caschunar nundetgas decisiuns che suondan e quei ei era bien aschia. Quei tila suenter ina entira cua. E gest ord quels motivs eisi tenor miu meini il falliu mument d'abolir il cussegl.

Jeu creiel e sun era perschuadius che cun cussegl vegn fatg ina politica sin pli ault nivel. Ins teidla tier a bia meinis, 11 differentes meinis ch'ei elegi dil pievel. Ins metta ora las tractandas, truscha, ei darar dil medem meini, pren ina decisiun e va silsuenter a beiber in senza trer si in a l'auter renfatschas. Quei ei democrazia vivida. Quei il meini, daco che jeu sai buca star davos la costituziun proponida e sai buca, sche la votaziun mass aunc inagada ora tuttina oz.

Ignazi Monn, cusseglier da vischnaunca:

Oz decidin nus sur dalla nova costituziun communal. Sche nus approbein quella sche vegnin nus en in senn quasi sco degradaì, nus drova ei buca pli. Atgnamein ei quei trest. Nus essan en mes egls in cussegl fetg progressivche ha priu serius sia incumbensa e fatg fetg buna lavur. Mo nus stuein far in pass anavon, grad era cun l'egliada sin las difficultads dad anflar avunda candidats per posts politics. Jeu sun dil meini d'approbar la nova costituziun communal.

Tractaziun:

Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca:

Sco ins ha saviu leger ella Tuatschina sedosta il cussegl da scola encunter ina reducziun dil cussegl sin treis persunas. Las lavus seigien vastas ed ei drovi in gremi dalla grondezia actuala. Astgel jeu duman-dar enzatgi dalla cumissiun dalla revisiun dalla costituziun da cuort explicar quella decisiun e forsa era udir dil gerau responsabel en caussa?

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

La cumissiun che ha preparau la presenta revisiun ha fatg cunscienziusa lavur. Igl ei buca aschia che nus havessen reduciu il diember dils commembers dil cussegl da scola da tschun sin treis da lev senn e senza reflexiun. Mintga gremi e mintga cumissiun pertuccada da restructuraziuns havein nus giu envidau ad in discuors. Quei ei era schabegiau culs representants dil cussegl da scola. Lezs eran da gliez temps auters che oz e lezs han giu sincerau a nus ch'ins sappi ademplir il pensum era mo cun treis commembers. Tenor dretg cantunal ein treis commembers dil reminent era dil tuttafatg sufficient. Quei ei segir il cass, leu nua ch'ei va per direger scolas pintgas e surtut nua che scolas pintgas disponan aunc d'ina menadra da scola sco tier nus a Tujetsch. La scola e la qualitat dalla scola ei perquei en negin grau periclitada cun reducir il diember dil cussegl da scola da tschun sin treis. Il cussegl da scola ei egl entir menaschi da scola buca igl element decisiv, quei astg'ins constatar aschia. Nossa scola dependa essenzialmein dil diember dallas scolaras e scholars, dalla qualitat dallas persunas d'instrucziun e dalla qualitat dil menader ni dalla menadra dalla scola. Sche nus havessen negina menadra da scola, lu stuessen nus metter en damonda ina reducziun dil cussegl da scola. Culla grondezia da nossa scola e culla structura cun ina menadra da scola che ha da surprender tut las caussas operativas dattan treis persunas senz'auter damogn als pensums che restan pil cussegl da scola. Ina reducziun da tschun sin treis ei perquei giustificada ed en vesta dalla problematica dad anflar glieud che stattan a disposiziun per uffecis politics era necessaria.

Guido Friberg, cusseglier da vischnaunca:

Il diember da tschun commembers dil cussegl da scola va anavos sin in relict cun in model senza meinascola. Da lezzas uras haveva il cussegl da scola era da menar tutta lavur operativa. Dapi entgins onns lai il cantun cheu maun liber allas vischnauncas. Ei dat la pusseivladad dil model senza meinascola, cun meinascola ni era ina cumissiun. Las biaras vischnauncas han oz il model cun meinascola. Cun in pensum da meinascola da 50%, pia en media 21 uras ad jamna ei il pensum operativ dotaus sufficients per la grondezia da nossa scola. Igl ei indicau da sminuir il cussegl da scola sin treis personas. Il cussegl da scola ha sulet il pensum strategic. Igl ei impurtont da definir clamein lavus operativas e strategicas e trer ina lingia denter quellas duas lavurs. Jeu sai mo sustener la versiun sco messa sin meisa.

Daniel Schmid, gerau

Igl ei grev da saver tgei ch'era vegniu discurriu da gliez temps cun igl anteriur cussegl da scola. E nus savein era buca co la lavur veseva ora lu. Jeu sai denton ch'igl actual cussegl da scola fa gronda lavur en favur da nossa scola e funcziunescha bein cun tschun commembers.

Il cussegl da scola ha da far cun personas, geniturs e scholars e buca cun rauba ni urdeins. Ord quei motiv eisi enorm impurtont dad esser vasts ed aschia entras la discussiun anflar l'ideala sligiazion per magari heiclias situaziuns e damondas.

Naturalmein eisi da gronda impurtonza da sparter la lavur operativa dalla lavur strategica. La lavur administrativa che la meinascola ha da ventscher ei denton buca da sutschazegiar e quei ei buca dependent dalla grondezia dalla scola.

La vart strategica ei enorm impurtonta tier ina scola. La materia, il plan ei daus avon dil cantun, mo il cussegl da scola decida con vasta che la purschida ei, con interessanta, sportiva e culturala. Ei va era per mantener la scola en la vischnaunca Tujetsch. Per mei eisi cheu impurtont dad anflar la dretga via ord biars meinis e perquei drova ei tschun cussegliers.

Jeu creiel buca ch'ei ha dau miserias ils davos onns dad anflar personas per il cussegl da scola. Aschi ditg sco nus havein scholars, ha ei geniturs ch'ei interessai da mantener e menar ina buna scola. Ed era cheu vala ei da dir ch'in emprem pass en la politica sa esser quel sco commember dil cussegl da scola, sco quei ei stau il cass tier mei. Ils proxims pass van lu bia pli tgunsch.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

Jeu vi accentuar che la suprastanza ha susteniu la varianta cun treis cussegliers da scola e ch'ella ei sco gremi suttamessa al principi dalla concordanza. Daco ch'in gerau pren ussa posiziun per in cuntermeini sai jeu buca propi capir, quei secumporta buca culla concordanza. Per dar cunterpeisa a quei giavischel jeu ch'in dils geraus prendi il plaid per la varianta cun treis commembers el cussegl da scola, la varianta ch'ei gie vegnida sancziunada entras la suprastanza. Jeu proponel da dar il plaid en caussa alla geraua Nicole.

Nicole Giossi, geraua:

Gie, nus havein tractau quella damonda ed jeu sustegnel la decisiun da reducir il diember da commembers pil cussegl da scola sin treis persunas. Jeu erel ina dallas persunas ch'era da gliez temps el cussegl da scola e nus eran lu dil meini che la lavur ei da dumignar cun treis commembers. Gest cun il model cun ina meinascola che surpren la lavur administrativa ed astga tier decisiuns prender part alla discussiun ed exprimer siu meini e punct da vesta. Era sche sia vusch quenta buca, gida quei da prender bunas e gestas decisiuns.

Il vicepresidente Toni Cathomen dat la pusseivladad da prender posiziun ni far objecziuns tier mintga artechel dalla nova constituiun:

Art. 12 / a) Perioda d'uffeci

Arno Berther, cusseglier da vischnaunca:

La cumissiun ei suenter diversas ponderaziuns sedecidida da fixar la perioda d'uffeci niev sin 4 onns, quei sminuess era il diember d'elecziuns. Mo ei dat naturalmein era arguments per 3 onns. Forsa va ei pli tgunsch da motivar il pievel da surprender uffecis cun in engaschi da sulettamein 3 onns. Mo sch'enzatgi vul propi s'engaschar duess quei onn buca esser decisivs. Sin palancau cantunal ni regional ein las periodas fixadas sin 4 onns, tier vischnauncas dat ei omisdus models. Igl ei grev tgei decisiun prender ed jeu sun dil meini da schar decider il cussegl surlunder.

Jeu fetg la proposta da metter la perioda dad uffeci sin 4 onns.

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca decida cun 6 vuschs encunter 5 vuschs da schar la perioda d'uffeci sin 3 onns sco proponiu dalla suprastanza communal.

Art. 56 / Direcziun communal

Otto Curschellas, cusseglier da vischnaunca:

En igl emprem passus eisi scret che la suprastanza sa delegar cumpetenzas finanzialas ad ina direcziun communal. Tgei munta quei?

Martin Cavegn, president communal:

Cheu va ei sulettamein per damondas finanzialas cun fetg bassas summas. Sco per exempel donaziuns sut frs. 1'000.00 che serepetan onn per onn. Tier novas damondas vegn adina decidiu en suprastanza.

Votaziun:

Il cussegl da vischnaunca approbescha cun 9 vuschs encunter 2 vuschs la revisiun totala dalla constituiun communal dalla vischnaunca Tujetsch digl 1. da schaner 2008.

4. Tractanda Orientaziuns

Martin Cavegn, president communal:

Planisaziun locala

Jeu sun vegnius dumandaus d'informar cuort pertuccont il stan actual dalla revisiun generala dalla planisaziun locala. Era cheu eisi da dir che cura ch'ins ha entschiet la lavur en in cantun ei sedau dapli e dapli lavur. La davosa informaziun en caussa ha giu liug ils 29 d'avrel 2022. Suenter quell'informaziun havein nus constatau che reveder sulettamein parzialmein la lescha da baghegiar ei buca sufficient, aschia che nus havein surluvrau cumpleinamein la lescha da baghegiar. Sinaquei havein nus stuii schar translatar la lescha en tudestg per il cantun. Quei process ha puspei menau tier novas damondas, aschia che nossa advocata ha danovamein surluvrau l'entira lescha. La proxima seduta cun tut ils responsabels ha liug ils 21 doctober 2022. A caschun da quella surluvrein nus aunc inagada l'entira planisaziun. Sco gia giu informau publichein nus suenter tut ils acts sin ina plattafuorma digitala. In gremi neutral lavura silsuentar si tut las damondas, propostas ed objecziuns per mauns dalla suprastanza. Cu quei process ei terminaui, surdein nus tut ils acts al cantun. Pér suenter in'eventuala approvaziun dil pievel all'urna eisi pusseivel dad inoltrar portestas. Silsuentar decida la Regenza dil cantun Grischuna definitivamein sur dalla revisiun dalla planisaziun locala e la lescha da baghegiar.

Ragischs ansauna

Igl entir territori dalla Val Maighels e la vart seniastra dalla Val Curnera stat sut schurmetg da fluras. Las fluras d'ansauna ein era cumpigliadas en quei schurmetg. Il cavar ragischs d'ansauna seconzentrescha aschia cunzun sin la Val Nalps. Imputont da saver en quei connex ei che persunas che caschunan donns alla natira entras cavar ragischs san vegnir castigadas. Daquels donns san schabegiar relativamein tgunsch.

Campadi Rein SA

Pil campadi ei in niev project sin meisa. En quei connex duei il territori per campar vegnir dislocaus per saver untgir la zona da prighel. Il territori da campar sestauscha aschia en direcziun dil stan da sittar. Ord quei ei sedau la damonda da canera entras il stan da sittar. Cunquei che Mustér utilisescha era nies stan da sittar ei la canera vegnida pli gronda. Cheu vegnan ussa fatg ulteriuras retschercas per saver survegnir la lubientscha dil cantun Grischun.

energia alpina

L'energia alpina organisescha el decuors dil november ina sera d'informaziun en connex cun la situaziun actuala d'energia ed in eventual manco d'energia. La situaziun actuala ei buca semplia.

Resort Dieni

La damonda da baghegiar dil resort ei aunc adina el process dalla preexaminaziun. Sco gia giu menziunau sto la damonda esser approbabla el mument dalla publicaziun. Quei drova ussa aunc ina duas sesidas. Quella surbaghegiada vegn a ver ina gronda influenza sin la vischnaunca. Ord quei motiv eisi impurtont a nus da prender la peda necessaria e luvrar ora tut exact ed el detagl. Nus essan cheu buca mo el focus communal, mobein tila il project era atenziun naziunala.

Renato Decurtins, genau:

Sco vus haveis saviu leger eisi buca reussiu dad eleger ina persuna adattada per tgamunar l'organisaziun Sedrun Disentis Tourismus SA. Igl ei buca sempel d'anflar ina persuna qualificada per quei pretensius post e vitier havein nus giu empau discletg enteifer la procedura d'engaschament. Ad interim havein nus saviu surdar all'Andermatt Sedrun Disentis Marketing SA il mandat da tgamunar la Sedrun Disentis Tourismus SA. Pascal Schär, meinafatschenta dalla ASDM SA ed enconuschents entras siu anteriur engaschi en la region, surpren ad interim la gestiun per segirar la fatschenta d'unviern. Naturalmein vegn la piazza puspei scretta ora.

Daniel Schmid, genau:

Arno Camenisch

Sut il tetel Bunasera Tujetsch, prelegia Arno Camenisch ils 14 d'october 2022 ord sias ovras. Ei fagess plascher da beneventar vus a cascun da quella sera en sala Cristalla.

Contribuziun dalla Pleiv Tujetsch per l'organisaziun Giuventetgna Cadi

La suprastonza dalla Pleiv Tujetsch ha abdicau il sustegn finanziel en favur dall'organisaziun Giuventetgna Cadi. Nus deplorein fermamein quella decisiun. Cun in scriver alla suprastonza dalla pleiv havein nus supplicau da reponderar quei pass. Cheu spitgein nus actualmein ina risposta.

5. Tractanda Varia

Ignazi Monn, cusseglier da vischnaunca:

Jeu supplicheschel aunc inagada da metter en uorden la seiv da segirtad che circumdescha il plazzal digl anteriur hotel Oberalp. Cunzun dalla vart sut ein ils elements dalla seiv per part cupitgai ed il rest vegn buca a tener igl unviern cun tut la neiv. Per part han vischins gia stuiu rumiar dalla vart tocs dalla seiv ch'ei curdai sin lur sulom. Jeu vesel era meinsvart affons che fan termaglis sin il plazzal. Quei ei malsegir ed jeu supplicheschel propi da metter en uorden quei. Tgei ei insumma il stan actual en causa?

Martin Cavegn, president communal:

Il cass ei tier la Dertgira federala. Nus havein dacuort survegniu la pusseivladad da prender posiziun tier il cass. Nus havein denton desistiu da far quei pass cun quei che nus, ensemen cun nies advocat, essan dil meini ch'il cass ei clars e nus mein da quei anora che la dertgira decida en favur da nus. La decisiun duess succeder proximamein.

Sch'ils reponsabels senuspeschan allura denton da spazzar ils elements construi e da puspei metter en uorden tut, lu stuess la vischnaunca far quei. Mo tgi surpren en in tal cass ils cuosts? Nus havein gia udiu che la societad vul vender il sulom. Co il cass va ora ei actualmein denton buca da dir. Tier la seiv vegnin nus a mirar che quella vegn messa en uorden.

Arno Berther, cusseglier da vischnaunc:

Ch'il cantun pretenda dad inoltrar ina lescha en tudestg vilenta mei. Il cantun Grischun ei in cantun triling e nus astgein buca acceptar in tal agir. Silmeins duei il cantun lu sorprendere ina part dils cuosts. Mo atgnamein ei da dir che la politica d'emploiai dil cantun ei munglusa, sch'ei dat negin che sa luvrar cun ina lescha romontscha.

Igl effect positiv dad ina tala translaziun ei ch'aschia vegn la lescha aunc examinada pli profundamein quei ch'ei segiramein d'avantatg.

Reto Schmid, cusseglier da vischnaunca:

Questa stad ei vegniu fatg fetg buna lavur cun segar sendas e trutgs. A mi ei denton curdau si ch'ei dat dapertut loghens nua che pastg crescha denter vias e mirs. Forsa fuss quei ina lavur ch'ins savess surdar als conlucers dil Bogn Sedrun per il temps che quel vegn sanaus.

actuara:

Corina Flury

Vicepresident:

Toni Cathomen

Vischnaunca
Tujetsch

Cussegl da vischnaunca
25-2020/2023

Preventiv 2023

Messadi

dalla suprastanza communal al cussegl da vischnaunca

Preziada presidenta
Preziada cussegliera
Stimai cussegliers

1. INTRODUCCIUN

L'elavuraziun dil preventiv per igl onn 2023 ei da principi stada ina lavur da respargn. Igl onn 2023 vegn influenzaus considerablamein da dus fatgs. Igl emprem ei la malguessa situaziun dalla fiera d'electricitad. La vischnaunca da Tujetsch ha ils davos onns adina saviu quintar cun entradas pli u meins constantas davart il tscheins da l'aua denter rodund frs. 1.3 e frs. 1.5 milliuns ad onn. Igl onn 2022 ei stau in fetg schliet onn hidraulic ed aschia stuein nus quintar cun meins tscheins d'aua en cumparegliaziun culs onns vargai. Tonaton ei la suprastanza communalistica. Ella ha decidu da schar las entradas dils tscheins d'aua per igl onn 2023 sin frs. 1.3 milliuns. La fiera d'electricitad ha ina influenza directa sil quen da gudogn e sperdita dall'energia alpina.

Il hanletg dall'energia da concessiun dallas Ovrar electricas Reinanterior SA ei in'incarica che la vischnaunca ha surdau all'energia alpina. Sco igl ei a tuts enconuscent ei la fiera d'electricitad stada igl onn 2022 fetg volatila ed il hanletg dall'energia era fetg riscants. Era l'energia alpina ha sentiu quei e ha stuiu adattar lur strategia dil hanletg tut a bun'ura. Cheutras han ils responsabels saviu evitar pli grondas sperditas. Cunquei ch'ils prezzis dalla cumpra e dalla vendita vegnan fixai adina per in ni era per plirs onns ordavon ein ils effects dil hanletg pér vesibels ord il quens dils proxims onns. Il cussegl d'administraziun dall'energia alpina vesa gia ussa ch'igl onn da fatschenta 2022 vegn buca ad esser aschi ferm sco ils onns vargai. La cumpart dil gudogn dall'energia alpina digl onn da fatschenta 2022 vegn pagada ora igl onn 2023 – pia pertucca quei il preventiv 2023. Enstagl d'ina condescrida vid il gudogn da frs. 800'000.00 sco igl onn 2022 quantan ils responsabels per il preventiv 2023 sulettamein cun frs. 100'000.00, pia ina reducziun considerabla da frs. 700'000.00. Da l'autra vart eisi da quintar per igl onn 2023 cun buns prezzis tier la vendita d'energia quei che caschuna dapli entradas ord il hanletg d'electricitad. Igl onn 2022 ha la suprastanza communalistica budgetau ina summa da frs. 1.3 milliuns vid il gudogn dil hanletg d'electricitad. Sin fundament dallas calculaziuns approximativas seresulta ina entrada da frs. 1.54 milliuns, denton ei la suprastanza communalistica sedecidida da risguardar el preventiv 2023 la summa da frs. 1.4 milliuns. Sin fundament dil schliet onn hidraulic 2022 exista numnadamein tuttina ina resca ch'era il proxim onn porta buca las entradas hidraulicas prognosticadas. Ord quei motiv han ins risguardau quella reserva da rodund frs. 150'000.00.

Vinavon ha ina ulteriura expensa extraordinaria influenzas considerablas sin il preventiv 2023. Ei setracta dils cuosts per spazzar il baghetg vegl dalla Tgèsa s. Vigeli. La suprastanza communalistica quenta cun cuosts approximativs da frs. 795'000.00 per quei project. En quellas expensas ein era ils cuosts per construir la nova entrada dil baghetg restont sco era la colligiazion cun la reit d'energia da quel per il scaldament risguardai. Cunquei ch'igl ei vegniu nezegiau dabia material che secumpona d'asbest per la construcziun digl object eisi necessari d'allontanar quel sut circumstanças specialas quei che caschuna cuosts considerabels. Ils cuosts per la demoliziun digl object vegnan actualamein examinai, l'offerta schai el mument dall'elavuraziun aunc buc avon maun. Quella expensa extraordinaria ei dad attribuir alla facultad finanziaria ed aschia eisi buca pusseivel d'activar quels cuosts e scriver giu quels sur in temps da rodund 30 onns. Da l'autra vart sa la valeta dalla parcella en dretg da baghegiar da 1'534 m² vegnir activada. La suprastanza communalistica ha decidu d'activar quella parcella cun la summa da frs. 430'000.- che corrispunda alla valeta da commerci ed alla valeta da calculaziun per il tscheins dil dretg da baghegiar. Il preventiv 2023 muossa in gudogn ordinari da frs. 402'520.00 e cun risguardar quellas expensas extraordinarias da frs. 365'000.00 (frs. 795'000.- minus frs. 430'000.-) per la Tgèsa s. Vigeli seresulta aunc in gudogn per igl onn 2023 da frs. 37'520.00.

Sin fundament da quella situaziun extraordinaria ei la suprastanza communalistica sfurzada ordavon da reducir expensas totalas da rodund frs. 380'000.00. Quei ei stau in process che ha fatg mal, cunquei ch'ei era previu da realisar cun slontsch ulteriuras lavurs e projects. En special eisi stau necessari da spargnar tier l'infrastructura dalla scola rodund frs. 30'000.00, tier il museum frs. 7'000.00, tier la cultura frs. 23'000.00, tier la halla plurivalenta frs. 34'000.00, tier la piazza da sport frs. 55'000.00, tier projects per la giuventetgna frs. 52'000, tier il manteniment da vias frs. 95'000.00, tier sanaziuns da tegias d'alp e

pastiras frs. 108'000.00 e sco davos era tier il turissem ina summa da frs. 27'000.00. Quellas expensas ein vegnidas spustadas sin ils onns 2024 e 2025. Priu il cass ch'ei sемуossa durant igl onn 2023 che las entradas survargan considerablamein las cefras dil preventiv, vegn la suprastanza communal a selubir da tuttina exequir entginas lavurs da manteniment ella scola ni tier las vias communalas. Ina tendenza selai denton per eruir el decuors dil quart quartal 2023.

Cun entradas totalas da frs. 15'251'200.00 visavi expensas totalas da frs. 15'213'680.00 seresulta in gudogn da frs. 37'520.-, il qual cumpeggia las expensas extraordinarias per la demoliziun dalla part veglia dalla Tgèsa s. Vigeli.

Il quen d'investiziuns muossa investiziuns nettas da frs. 5'092'615.00. Las investiziuns bruttas muntan a frs. 5'764'215.00. Tier quella summa setracta ei per gronda part da projects ch'ei gia vegni approbai dalla radunonza da vischnaunca e/ni dil cussegl da vischnaunca. Tier las grondas posiziuns s'audan segiramein la sanaziun dil Bogn Sedrun cun frs. 2'000'000.00, la sanaziun dalla Via Cavorgia cun frs. 1'200'015.00 e la sanaziun digl indrez d'electrotecnica dalla serenera cun frs. 600'000.00. La halla da deposit (frs. 590'000.00) ei il sulet project che sto aunc vegnir elaboraus el detagl e che la suprastanza communal vegn a suttametter al cussegl da vischnaunca ed alla radunonza da vischnaunca per tractaziun el decuors digl onn 2023.

La suprastanza communal deplorescha da stuer spustar certas lavurs ni era enqual project sin ils onns vegnents, denton pretendan ils cuosts extraordinaris per la demoliziun dil vegl baghetg dalla Tgèsa s. Vigeli da far il pei suenter la comba. Tonpli caschunan las lavurs gia planisadas nossa cumpleina atenziun – nus sperein da saver exequir quellas per la cumpleina cuntentientscha dil pievel tuatschin.

2. QUEN DA GUDOGN E SPERDITA

Il quen da gudogn e sperdita pigl onn 2023 muossa expensas da frs. 15'213'680.00. Las entradas muntan a frs. 15'251'200.00. Aschia seresulta in gudogn da frs. 37'520.-.

3. SVARIS ENVIERS IL PREVENTIV 2022

En quei capetel vegnan tuttas posiziuns cun svaris da muntada enviers il preventiv 2022 declaradas. Tier certas posiziuns cun aultas summas eisi descret tgei prestaziuns e lavurs che vegnan finanzadas ordlunder.

0 Amministraziun generala

0210.3153.00 – Manteniment sistem d'EED

(+ frs. 10'000.00)

Ils cuosts per licenzias ed ils survetschs (support) pils differents programs d'informatica muntan a rodond frs. 45'000.-. Quels cuosts han priu tier ils davos onns, quei che schai oravontut vid la digitalisaziun cun la tala il maun public ei cunfrontada.

0210.4611.00 – Indemnisaziuns dil cantun

(+ frs. 16'000.00)

Igl onn 2022 han las vischnauncas da Tujetsch e Medel/Lucmagn fundau l'allianza da taglia. Sin fundament da quella midada taxescha igl uffeci communal dapli cass da taglia. Cheutras s'augmenta era la contribuziun pigl incasso da taglia.

0220.3010.00 – Pagas dil persunal**(+ frs. 83'000.00)**

Muort il grond quantum d'incumbensas ha la suprastanza communal engaschau in ulteriur collaboratur pigl uffeci da baghegiar. Cheutras ein las expensas tier quella posiziun s'augmentadas.

1 Segirtad Publica**1500.3612.04 – Pumpiers Sursassiala****(+ frs. 27'900.00)**

L'expensa pli essenziala ei segiramein igl acquist dil sistem d'informatica. Vitier vegn la davosa transcha dil resti pil persunal. Tier las scolaziuns ed il material seresultan era dapli cuosts. Ultra da quei cumpeglia questa posiziun expensas per novs acquisti ch'ei previ igl onn proxim (per exempel niev sistem da clavs per il local da Tujetsch).

1621.3130.33 – Survigilanza Cuolm da Vi**(+ frs. 8'000.00)**

El rom dil project cantunal per la survigilanza dil Cuolm da Vi ein mesiraziuns supplementaras previdas igl onn 2023. Igl augment schai en connex cun las mesiraziuns, las qualas vegnan menadas atras cun ina drona per eruir ils moviments dalla bova ella Val Strem. Las contribuziuns cantunales per quei project muntan a 80%.

2 Scolaziun e formaziun**2170.3120.11 – Energia e scaldament****(+ frs. 20'000.00)**

Sin fundament dil svilup dils prezis d'energia han ins budgetau ina pli gronda summa pils cuosts d'energia.

2190.4631.00 – Contribuziuns dil cantun**(+ frs. 25'800.00)**

Cunquei che la menadra dalla scola Sedrun ha absolviu ils moduls necessaris da sia scolaziun retscheiva la vischnaunca Tujetsch naven dad uonn puspei las contribuziuns per la direcziun dalla scola.

2192.3130.17 – Lavur sociala da scola**(- frs. 20'000.00)**

Pil mument ei la suprastanza communal dil meini ch'ei basegna negin survetsch arisguard la lavur sociala en scola. Muort quella raschun ha la suprastanza communal strieda quella purschida.

2510.3611.06 – Indemnisaziun progimnasi**(+ frs. 14'450.00)**

Dus giuvenils da Tujetsch visetan il progimnasi naven digl uost 2023.

3 Cultura, sport e temps liber, baselgia

3110.3119.03 – Acquist objects d'exposiziun (- frs. 5'000.00)

Tenor la planisaziun actuala eisi buca previu d'acquistar igl onn 2023 novs objects d'exposiziun. Sedat ei tuttina la pusseivladad dad acquist in object, sa la suprastanza communal conceder in credit supplementar persuerter.

3290.3636.00 – Contribuziuns allas organisaziuns privatas (+ frs. 24'000.00)

Quella posiziun cumpeggia las expensas per ils concerts (frs. 6'000.-), las fieras (frs. 5'000.-), ils programs da cultura "Viva Cultura" e "Buna sera Tujetsch" (frs. 11'000.-) sco era ils cuosts per la fiasta da raccolta e per las lavurs en connex cun las fieras.

3411.3140.01 – Manteniment piazza da sport (+ frs. 35'000.00)

Sper il manteniment dil plaz da ballapei cuntegn quella posiziun ina cumpart dils cuosts per ina nova maschina. Ei setracta d'ina maschina, la quala dispona d'in cundrez per segar la stad il pastget dil plaz da ballapei e d'in ulteriur cundrez per la preparaziun dil glatsch durant igl unviern. Ils cuosts pil cundrez da segar muntan a frs. 40'000.-.

3411.3140.02 – Manteniment patinera (+ frs. 35'000.00)

Sper il material necessari per la preparaziun dil glatsch ein ils cuosts da cumpra pil cundrez dalla preparaziun dil glatsch risguardai en questa posiziun.

3412.3109.10 – Ulteriurs cuosts da material e rauba kiosk/ustria (+frs. 30'000.00)

Durant la sanaziun ed engrondaziun dil Bogn Sedrun eisi previu d'engaschar las collaboraturas ed ils collaboraturs dil Bogn Sedrun en l'ustria al lag da Claus, la quala la vischnaunca vegn a menar sur sesezza. Cheutras seresultan cuosts da material e rauba pil kiosk e l'ustria.

3412.3140.05 – Manteniment dil Lag da Claus (+frs. 11'000.00)

Sper las lavurs ordinarias pil manteniment al lag da Claus eis previu da far certas lavurs da manteniment vid ils indrezs da termagliar sco era da remplazzar las sutgas da scher.

3412.4250.10 – Diversas entradas kiosk/ustria (+frs. 80'000.00)

Cun l'ustria al lag da Claus preveda la vischnaunca da recaltgar entradas da frs. 80'000.00 (calculaziun approximativa).

3413 Bogn Sedrun (- frs. 179'800.00)

La primavera 2023 vegnan las lavurs da sanaziun ed engrondaziun vid il Bogn Sedrun lantschadas. Ord quei motiv ei il bogn cuvretg aviarts mo durant in cuort spazi igl onn vegnent (*entochen l'entschatta zercladur 2023*). Cheutras ein ils cuosts d'energia, ils cuosts da material e pil manteniment sco era las entradas in bien ton pli bassas en cumparegliaziun cun in onn da gestiun ordinari. Il deficit resta denton cun frs. 474'700.- sil nivel dil preventiv 2022 (frs. 477'000.-).

4 Sanadad

4120.3612.07 – Cumpart cuosts da tgira

(+ frs. 30'000.00)

La vischnaunca ei obligada da surprendre 75% dils cuosts restonts da tgira per las personas cun domicil en vischnaunca (cuosts dallas casas da tgira che vegnan buca surpri dil cussadent, dalla cassa da malsauns ni dil cantun). La tendenza ei plitost che quels cuosts s'augmentan.

5 Ovras socialas

5340.3634.00 – Contribuziuns ad interpresas publicas

(- frs. 20'000.00)

Tenor il conclus dalla radunonza communal dils 9 d'avrel 2021 surpren la vischnaunca dil deficit dil menaschi dalla Residenza Dulezi SA. Quel munta a rodund frs. 100'000.00.

5440.3119.00 – Contribuziun lavur da giuventetgna Tujetsch

(+ frs. 2'500.00)

La vischnaunca metta a disposiziun ina contribuziun, la quala stat explicitamein ad exposiziun per projects, occurrenz, ideas e fiastas el rom dalla lavur da giuventetgna a Tujetsch.

5440.4632.03 – Contribuziun pleiv catolica

(- frs. 10'000.00)

La Pleiv Tujetsch ha abdicau la contribuziun annuala per la lavur da giuventetgna. La suprastanza communal ei pil mument en contractivas cun la pleiv arisguard la contribuziun per la lavur da giuventetgna. Damai ch'igl ei pil stan dad oz aunc buca enconuscent con che quella contribuziun munta egl avegnir, ha la suprastanza communal budgetau negina summa tier quella posiziun.

5720.3637.00 – Contribuziuns per privats

(- frs. 75'000.00)

Ils cuosts pigl agid social ein sereduci considerablamein ils davos meins. Pil mument retila negin prestaziuns dil survetsch social en vischnaunca da Tujetsch.

6 Traffic

6150.3141.00 – Manteniment vias e plazzas

(+ frs. 8'000.00)

Ils cuosts da quella posiziun ein s'augmentai ils davos onns considerablamein. La vischnaunca ei sfurzada da far differentas lavurs vid certas vias e parcadis, damai che talas e tals secattan buca en in bien stan. Las posiziuns corrispundentas ein indicadas ella tabella cheusut:

Descripziun dallas lavurs	Summa
Manteniment general vid las vias da megliuraziun	30'000.00
Canals per vias, Via Maighels	10'000.00
Manteniment general per vias da quartier (flics eav.)	125'000.00
Sanaziun dil passapei - tschancun Sontget da Gediun entochen a Camischolas e per part ellas vias (sfessas)	50'000.00
Signalisaziun	20'000.00

Sanaziun dalla scala a Tgamaura	30'000.00
Parcadi a Rueras	20'000.00
Via d'access a Dieni (sper stalla)	15'000.00
Mesiras per concept da parcar, uras e tablas	60'000.00
	360'000.00

- La via d'access che meina naven dalla Via Alpsu enviers la Via Giuv vegn per part asfaltada da niev.
- Il tschancun dil passapei vegn per part sanaus dalla vart sut naven dil Sontget da Gedijs entochen a Camischolas.
- La cuvrida dil parcadi a Rueras secatta buca en in bien stan. Ina part ei previda d'asfaltar da niev, ultra da quei dat ei aunc remeduras.
- Sin intschess communal Tujetsch eisi previu dad adattar differentas signalisaziuns (nums dallas vias, muossavias, signalisaziuns per migliurar la segirtad, eav.)
- La vischnaunca Tujetsch ei vid elaborar ina nova lescha da parcar. Per metter en vigur quella lescha ein certas mesiras necessarias. Ultra da quei basegna ei material sco p.ex. uras e tablas.
- Sin fundament dil schliet stan eisi previu da sanar la scala a Tgamaura.

6150.3300.00 – Amortisaziuns ordinarias

(+ frs. 35'000.00)

Quella posiziun cumpeggia las amortisaziuns dils suandonts projects: Via dalla Staziun (frs. 27'150.-), Via Cavorgia (frs. 60'300.-), Plaz sut Tgèsa Alva (frs. 3'250.-), Via d'access zona da mistregn (frs. 1'950.-), Via Strem (frs. 8'900.-) ed ulteriuras amortisaziuns pils projects gia realisai avon igl onn 2021 ella summa da frs. 53'450.-. L'amortisaziun per quels projects munta a 2.5% dalla summa d'investiziun e s'augmenta tut tenor sche ulteriurs projects vegnan realisai.

7 Ambient e planisaziun dil territori

7201.3143.02: Manteniment dalla canalisaziun

(+ frs. 60'000.00)

Descripziun dallas lavurs	Summa
Manteniment	80'000.00
Via Fontauna, sparter aua spiarsas	180'000.00
	260'000.00

Las determinaziuns surordinadas pretendan che la vischnaunca procura che las auas da meteo vegnan canalisadas separadamein. L'auter onn eisi previu da sparter quellas auas sil tschancun naven dalla Via dil Museum entochen alla Via Fontauna. El rom dil project da sanaziun vegn per part era la lingia libra da telefon (Swisscom) demontada e piazzada sut tiara.

7201.3144.17: Manteniment dalla serenera

(- frs. 500.00)

Descripziun dallas lavurs	Summa
Installaziun da novs tschabergals (3. etappa)	27'000.00
Serenera Cavorgia (duas pumpas ed adattaziun dil pilotadi)	22'500.00
Deponia Prau Cumin, adattaziun ed engrondir il tetg	65'000.00
	114'500.00

La segirada d'accident pretenda l'installaziun da novs tschabergals ella serenera. L'auter onn vegn la davosa etappa realisada. Sper quellas investiziuns eisi previu da remplazzar duas pumpas ed adattar il pilotadi tier la serenera a Cavorgia sco era d'adattar ed engrondir il tetg dalla deponia Prau Cumin.

7410.3140.11– Manteniment ovras da protecziun (+ frs. 30'000.00)

Per proteger la plontaziun si l'Ondadusa encunter moviments da neiv eisi previu da realisar en ina secunda etappa denter las retschas dallas lavineras temporaras bucs da lenn. Las surfatschas entuorn ils bucs vegnan platandas. Las mesiras fan part d'in project cantunal e vegnan sustenidas cun 80% dils cuosts totals.

7410.3142.00 – Manteniment rempars da flums e torrents (- frs. 230'000.00)

La serenera da Cavorgia vegn tier grondas draccas periodicamein inundada. Per prevegnir a donns ei ina adattaziun dil dutg sur la serenera previda. Ultra da quei vegn igl object dalla serenera schurmegiaus cun in pign rempar encunter inundaziuns.

7410.3810.00 – Cuosts extraordinaris (+ frs. 200'000.00)

Ils davos onns han malauras adina puspei caschunau gronds donns vid vias ch'ein situadas sin intschess communal ed autras infrastructures, la davosa gada igl atun 2020. Tenor las prognosas eisi da quintar egl avegnir cun dapli talas catastrofes naturalas. Muort quei svilup ha la suprastanza communal decidu da crear in fond special per malauras, il qual vegn annualmein spisgентаus ord quella posiziun cun ina summa da frs. 200'000.00.

7900.3132.13 – Svilup dil territori (+ frs. 35'000.00)

La suprastanza communal sefatschenta actualmein cun treis revisiuns parzialas (bus local, campadi Rueras, baghetgs protegi muort il maletg dil liug) ed ina revisiun totala dalla planisaziun locala (reducziun dallas parcellas da baghegiar). Ord quei motiv han ins budgetau cheu ina pli aulta summa per pareris, cussegliaziuns ed ulteriuras lavurs en connex cun quels affars.

8 Economia publica

8110.3140.10 – Manteniment alps/pastiras (-frs. 24'800.00)

Quella posiziun cumpeggia las suandontas lavurs:

Descripziun dallas lavurs	Summa
Lavur cumina	45'000.00
Begls e lingias	21'000.00
Fontauna Stavel Maighels	5'000.00
Sgols cun material (primavera)	4'000.00
	75'000.00

Ei setracta cheu dallas lavurs pli u meins sco ils auters onns. Il project per il provediment d'aua si Ronda (frs. 30'000.-) ha la suprastanza communal spustau sigl onn 2024.

8110.3144.10 – Manteniment baghetgs d'alp

(+ frs. 44'600.00)

Descripziun dallas lavurs	Summa
Sanaziun dalla tegia dall'alp Tschamut	30'000.00
Lavur cumina	5'000.00
Nova tegia movibla e material	35'000.00
Tegia sin l'alp Val Giuv, sanaziun dalla combra	30'000.00
Diversas (sgol, segiradas, aua per l'alp Tschamut)	22'600.00
	122'600.00

Las tegias d'alp cloman ina suenter l'autra. Tier las tegias en Val Giuv ed a Maighels essan nus cunfrontai cun la humiditad, en ulteriuras tegias sin l'alp Tschamut Crest Stavlaz fan las miurs fastedis. L'auter onn eisi previu d'acquistar per l'alp da nuorsas ina tegia movibla, la quala sa vegnir sgulada dad in liug a l'auter. Ord quei motiv han ins augmentau las expensas pils sgols.

8200.3141.01 – Manteniment vias d'uau

(+ frs. 380'000.00)

Descripziun dallas lavurs	Summa
Sanaziun Via Cavorgia	600'000.00
Manteniment general Via Cavorgia	13'000.00
	613'000.00

El decuors dils proxims onns ei la sanaziun dalla via d'uau Cavorgia previda. En ina emprema etappa che cuozza dus onns vegn il tschancun da Burcanets entochen Plaun dallas Cavorgias migliuraus. La punt sur il Rein da Nalps e la punt sur la Val Caltgera vegnan adattadas ad ina ladezia dalla via che corrispunda al temps dad oz. Medemamein vegn la via slargiada en plirs loghens per garantir in segir carrar cun grondas peisas.

Per la sanaziun dalla Via Cavorgia retscheiva la vischnaunca Tujetsch in'indemnisaziun dil cantun Grischun ella summa da frs. 402'000.00 (67% vid ils cuosts) (8200.4611.00).

8290.3111.00 – Acquist mobillas, maschinas, vehichels

(+ frs. 45'000.00)

Igl onn proxim eisi previu da remplazzar in vehichel (auto) ch'ei vegnius els onns entras in bus d'ocasiun.

8290.3300.00 – Amortisaziuns ordinarias

(+ frs. 53'300.00)

Quella posiziun cumpeggia las amortisaziuns dils suandonts projects cun la tariffa d'amortisaziun: maschina stradala, niev transporter e maschina forestala (mintgamai 12.5%) ed il niev luvatori pil stradalesser (3.03%).

8290.4310.00 – Atgnas prestaziuns per projects

(- frs. 30'000.00)

Il menaschi tecnic sa registrar las atgnas prestaziuns tier il project en connex cun las lavineras a Scharinas.

8400.3140.30 – Manteniment loipa**(+ frs. 30'000.00)**

Sper il manteniment ordinari eisi previu da remplazzar l'auter onn las raupas dalla maschina da loipa.

8400.3149.30 – Manteniment infrastruttura**(+ frs. 144'300.00)**

Descripziun dallas lavurs	Summa
Novs indrezs per las plazzas da giug a Rueras e Sedrun	60'000.00
Manteniment plazzas da giug e grillar	8'000.00
Manteniment general dallas sendas	25'000.00
Manteniment general dallas sendas da bike	10'000.00
Manteniment sendas/rutas da bike (tiarzas persunas)	60'000.00
Marcaziun dallas sendas da viandar	5'000.00
Clauder ora trutgs e sendas	10'000.00
Punt dalla senda sin l'alp Tschamut	6'000.00
Center d'informaziun sil Pass Alpsu (installaziun d'in indrez d'electricitad)	50'000.00
Diversas lavurs	12'300.00
	246'300.00

Sin il tschancun da viandar denter Prau Mulin e l'alp Tschamut ei la punt sur il rein previda da remplazzar. Muort il prighel da lavinas sto la punt vegnir demontada e piazzada igl atun en in segir liug. Ord quei motiv eisi previu d'acquistar ina punt d'aluminium cun ina peisa marginala.

La stad vargada ei il center d'informaziun puspei staus aviarts. Duront quei temps han ins fatg persenn ch'il provediment d'electricitad ei buca sufficients. Ei ha buca avunda electricitad pils indrezs (television, glish per la tuor, frestgeras). Ord quei motiv eisi previu da migliurar igl indrez d'electricitad existent.

8400.3511.00 / 8500.3511.00 – Deposit els fonds dil capital agen**(-frs. 10'000.00)**

Al fond per promover il svilup economic vegn attribuiu ina summa da frs. 100'000.-, mintgamai frs. 50'000.- alla sparta turissem e frs. 50'000.- alla sparta industria e commerci.

8500.3635.00 – Contribuziuns ad interpresas privatas

La suprastanza communal ha budgetau ella sparta commerci la summa da frs. 300'000.- ch'ei vegnida concedida per la sanaziun dalla pratica da miedi a Tujetsch.

9 Finanzas e taglias

Il preventiv 2023 cumpeglia entradas totalas ella summa da frs. 8'164'600.00 (2022: 7'331'080.00). Quellas vegnan descrettas cuortamein cheusut.

Taglias communalas e taglias specialas

La suprastanza communal prognostichescha pigl onn 2023 entradas tier las taglias communalas ella summa da frs. 2'600'000.00 ed entradas tier las taglias specialas da frs. 1'417'000.00.

Entradas ord concessiuns, tscheins d'aua ed ulteriuras posiziuns

La suprastanza communal ha budgetau entradas ord il recav da participaziuns (tscheins d'aua, cumpart sviulta/gudogn dall'energia alpina, concessiuns -> nr. 95 dil quen) ella summa da frs. 3'728'000.00. Quella summa ei lev pli aulta en cumparegliaziun cul preventiv 2022 (frs. 3'395'000.00). Igl augment schai oravontut vid la pli aulta cumpart tier la posiziun concessiuns e patentas, la quala cumpeglia l'indemisaziun dalla Swissgrid pils dretgs da traversar parcelas (conclus dil cussegl da vischnaunca dils 31 d'uost 2022).

Quei che croda era en egl ei che la cumpart dil gudogn energia alpina (9505.4120.04) ei in bien ton pli bassa, perencunter ei la cumpart sviulta gudogn energia (vendita dall'energia da concessiun e participaziun dall'ORA) (9505.4120.03) in toc pli aulta. Quei schai vid la situaziun actuala cun prezis d'energia exorbitans aults. Il prezi per l'energia supplementara che l'energia alpina drova, ei era carschius marcantamein. Tier varga 80% da quella energia supplementara setracta ei d'energia d'unviern e quella ei en relaziun bunamein il dubel pli cara enviers quella da stad. Quei ha per consequenza che la cumpart dil gudogn vegn sminuida marcantamein e quei cun haver risguardau il marcant augment per la vendita d'energia als clients.

Contribuziun ord l'ulivaziun da finanzas e grevezas

Ord l'ulivaziun da finanzas e grevezas pigl onn 2023 retscheiva la vischnaunca da Tujetsch ina summa da frs. 55'400.00 (2022: frs. 10'400.00).

Expensas

Tier las expensas dalla posiziun finanzas e taglias (nr. 9) s'audan ils cuosts dallas immobilias dalla facultad finanziaria. Vitier vegnan l'indemisaziun al cantun pigl incasso da taglia, ils tscheins pils emprests/deivets, ils tscheins calculatorics, procuraziun ed administraziun dil capital, il franc per la cuntrada ed aunc ulteriuras pintgas expensas.

La posiziun 9630.3430.00 cumpeglia sper las lavurs ordinarias vid ils baghetgs la demoliziun dil vegl baghetg dalla Tgèsa s. Vigeli. Sin fundament d'ina calculaziun approximativa ha la suprastanza communal risguardau ina summa da frs. 795'000.00 persunter. Sche quellas lavurs vegnan la finala a custar ton, ei pil mument aunc buc enconuscent e vegn a semussar suenter che la calculaziun definitiva schai avon maun. Sco cunterposiziun vegn la parcella activada cun frs. 430'000.00.

Las entradas d'affittaziun (9630.4430.07) ein pli aultas en cumparegliaziun cul preventiv 2022, damai che la suprastanza communal registrescha da niev entradas d'affittaziun cun la parcella (nr. 3057 – punt Baselia) ch'ei situada ella zona da mistregn. Quella parcella vegn schada vi ad interpresas da baghegiar ed ulteriurs per deponer material.

Las expensas totalas tier la posiziun finanzas e taglias muntan a frs. 639'700.00 (2022: frs. 361'350.00). Suenter la deducziun dallas expensas numnadas seresultan entradas nettas dallas taglias e finanzas ella summa da frs. 7'524'900.00 (2022: 6'969'730.00).

4. QUEN D'INVESTIZIUNS

Las investiziuns bruttas previdas muntan a frs. 5'764'215.00. Sunter haver risguardau las entradas (contribuziuns, restituziuns, subsidi) ella summa totala da frs. 671'600.00. seresultan las investiziuns nettas sin frs. 5'092'615.00. La legenda cheusut cumpeggia ina declaraziun tier mintga numera.

- 1** = Il credit d'impegn ei gia vegnius concedius entras la suprastanza communal.
- 2** = La cumpetenza da decider davart il credit d'impegn schai tiel cussegl da vischnaunca (*tut tenor la summa dil credit cun resalva dil referendum facultativ tenor art. 17 dalla constituziun communal digl 1. da schaner 2008*).
- 3** = La cumpetenza da decider davart il credit d'impegn schai tiel cussegl da vischnaunca e la radunanza communal.
- 4** = Il project ed il credit d'impegn persunter vegnan tractai dil/s gremi/s cumpetents a caschun d'ina radunanza separata che ha liug suenter la tractaziun dils preventivs.
- 5** = Il credit d'impegn ei vegnius concedius el rom dil preventiv 2022, el rom dils preventivs dils onns precedents ni a caschun d'ina radunanza entras il/s gremi/s cumpetent/s.

Tuttas posiziuns dil quen d'investiziuns ein indicadas ella tabella cheusut cun ina numera corrispundenta, quei mintgamai alla fin dalla denotaziun dil project. Naven dalla proxima pagina vegnan las investiziuns explicadas. El quen d'investiziuns (p. 64-65) cumpeglian sulettamein ils projects (investiziuns) ina numera, ils quals ein aunc buca vegni approbai dils gremis cumpetents.

Credits				Projects	Planisaziun d'expensas			
	cuosts (credit brut)	contribuziuns	cuosts netto	descripziun	2023	2024	2025	2026
rc	1'236'000	525'000	711'000	Via Dentervitgs inclus canalisaziun ⁵	120'000			
rc	1'500'000		1'500'000	Sanaziun - indrez d'electrotecnica ⁵	600'000	450'000	200'000	150'000
cv	215'000		215'000	Pazzas da rumians communalas ⁵	15'000			
rc	2'065'000	1'809'940	255'060	Project Scharinas ⁵	100'000			
cv	197'000		197'000	Maschina stradala ⁵	197'000			
cv	202'130		202'130	Alp Val Giuv ⁵	136'000			
cv	300'000		300'000	Senda "sur vitg" ⁵	200'000			
rc	9'810'000	2'500'000	7'310'000	Bogn Sedrun - sanaziun ⁵	2'000'000	5'000'000	2'410'000	
rc	2'412'215		2'412'215	Via Cavorgia - sanaziun inclus canali-saziun ⁵	1'248'215			
cv	103'000		103'000	Piazza sut Tgèsa Alva ⁵	103'000			
rc	590'000		590'000	Halla da deposit ⁴	590'000			
sp	45'000		45'000	Plaz sper la Truaisch ¹	45'000			
cv	100'000		100'000	Planisaziun-sanaziun Via Curtin Niregl ²	100'000			
cv	310'000		310'000	Via da bike - Cuolm da Vi ²	310'000			
Total cuosts netto			14'250'405					
Gremis cumpetents: radunanza communal (rc), cussegl da vischnaunca (cv), suprastanza communal (sp)								

Gremis cumpetents: radunanza communal (rc), cussegl da vischnaunca (cv), suprastanza communal (sp)

3 Cultura, sport e temps liber, baselgia

3413.5040.05 – Sanaziun Bogn Sedrun⁵

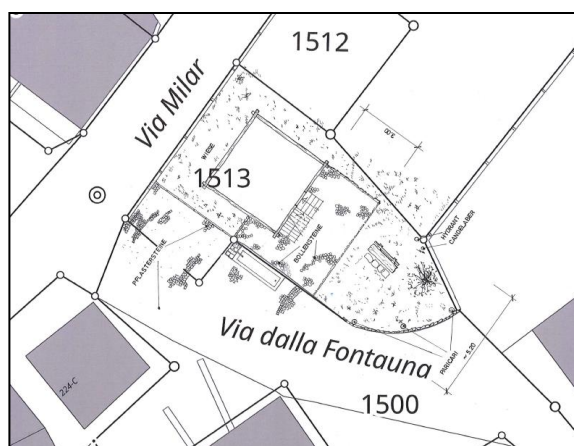
La radunonza da vischnaunca ha concediu a caschun dalla seduta dils 17 da zercladur 2022 in credit d'impegn ella summa da frs. 9'810'000.- per la sanaziun ed engrondaziun dil Bogn Sedrun. Las lavurs vegnan lantschadas naven dil zercladur 2023. Per l'emprema etapa dalla sanaziun ei ina summa da frs. 2'000'000.00 vegnida budgetada.

3414.5040.07 – Halla da deposit⁴

La grupp da pedels dispona buca d'avunda plaz per metter sut tetg las maschinas da sport ed igl uorden pil manteniment digl areal Dulezi. Era per las tegias da fiera e marcau ed ils urdeins dil plaz da sport basegna ei spazi. Ultra da quei eisi da metter sut tetg durant igl unviern igl uorden pils eveniments (mobillas / garnituras da seser e smartis) sco era ils trucs da fluras dalla Residenza Dulezi. Era il container per la rimnada da pet duei vegnir dislocaus enzanua. Pli tard basegna ei eventualmein plaz per in «pumptrack». Ord quei motiv ei l'idea naschida da construir ina halla da deposit giusut la Tgèsa communal. Il liug da construcziun ei bein situau per deponer il material (datier dalla halla plurivalenta Dulezi). L'idea secatta aunc en la fasa d'elaboraziun. L'auter onn preveda la suprastanza communal da sutta-metter il project al cussegl da vischnaunca per tractaziun. L'investiziun ei indicada el preventiv cun frs. 590'000.00 (calculaziun approximativa). Independent da quei project eisi medemamein previu d'installar in indrez fotovoltaic enviers la via.

3420.5030.05 – Plaz sper la Truaisch¹

Uonn ha il Forum Cultural Tujetsch dislocau la truaisch sin la parcella nr. 1513. Cheutras eisi reussiu da mantener quei historic object a Rueras. Sper la truaisch preveda la suprastanza communal ensemen cul Forum cultural Tujetsch da construir in bi plaz. Il plaz vegn surtratgs cun crappa rodonda ed ei circumdaus da pastira. Il begl resta sco tochen da cheu (mira plan da situaziun cheusut). Per part vegnan las seivs entuorn adattadas, priu il cass ch'ils vischins van d'accord cun quella midada. Il hidrant ed il candelaber vegnan piazzai entuorn el cantun enviers ost. Ei vegn sespruau da schar bia verd entuorn la truaisch quei che dat veta al plaz da seser.

6 Traffic

6150.5010.01 – Via Dentervitgs⁵ / 7201.5032.01 – Sanaziun Via Dentervitgs – canalisaziun⁵

La maioritad dallas lavurs vid la sanaziun dalla Via Dentervitgs ein terminadas. L'auter onn vegn aunc il catram da fin surtratgs. Silsunter ein las lavurs da construcziun serradas giu.

6150.5010.16 – Sanaziun Via Cavorgia⁵ / 7201.5032.05 – Sanaziun Via Cavorgia- canalisaziun⁵

Ils cuosts totals per la sanaziun dalla Via Cavorgia muntan a frs. 2'412'215.-. La sanaziun dalla part giudem ei succedida igl onn 2022. L'auter onn vegn la part sura dalla Via Cavorgia sanada. Ils cuosts persunter muntan a frs. 1'200'015.-.

6150.5010.19 – Planisaziun – sanaziun Via Curtin Niregl²

Igl onn 2024 preveda la suprastonza communal da sanar la via da quartier Curtin Niregl. Tut tenor ils cuosts succeda la sanaziun da quella via en duas etappas. Per saver entscheiver cun las lavurs da planisaziun per quella via, basegna la suprastonza in credit da planisaziun ella summa da frs. 100'000.-.

La suprastonza communal propona al cussegl da vischnaunca da conceder in credit da planisaziun ella summa da frs. 100'000.- per las lavurs da preparaziun en connex cun la sanaziun dalla via da quartier Curtin Niregl.

6150.5030.07 – Piazza sut Tgèsa Alva⁵

El rom dil preventiv 2022 ei il project per la realisaziun d'in plaz sut la Tgèsa Alva vegnius approbaus. Igl onn 2022 han las lavurs da planisaziun giu liug. Cunquei ch'il project vegn actualmein aunc giudicaus entras la Tgira da monuments han ins stuiu spustar las lavurs da construcziun sigl onn 2023.

7 Ambient e planisaziun dil territori

7201.5092.01 – Sanaziun – indrez d'electrotecnica serenera⁵

A caschun dalla tractaziun dil preventiv 2022 ei il project per la sanaziun digl indrez dalla serenera vegnius approbaus. Sunter rodund 40 onns eisi necessari da remplazzar quei indrez. Las empremas lavurs da planisaziun en connex cun la sanaziun han giu liug igl onn 2022.

7301.5033.02 – Plazzas da rumians communalas⁵

A caschun dalla seduta dils 7 d'october 2020 ha il cussegl da vischnaunca decidu unanimamein da conceder in credit da frs. 215'000.- per plazzar plirs molocs sin intschess communal. Ei era previu da plazzar in ulteriur moloc sut la Tgèsa Alva ed aschia terminar quellas lavurs igl onn 2022. Muort las lavurs da planisaziun che han cuzzau pli ditg, vegn quei moloc installaus igl onn 2023.

7410.5030.04 – Project Scharinas⁵

Il project Scharinas cumpeggia il remplazzament da pliras lavineras da betun. Il project caschuna pigl onn 2023 cuosts ella summa da frs. 100'000.00. Dil cantun Grischun retscheiva la vischnaunca da Tujetsch ina summa da frs. 80'400.00. Da tiazas persunas obtegn la vischnaunca ina contribuziun da frs. 3'200.00. Las lavurs cuozzan aunc entochen la fin digl onn 2024.

8 Economia publica

8110.5030.01 – Alp Val Giuv⁵

A caschun dalla seduta dils 6 d'avrel 2022 ha il cussegl da vischnaunca approbau il project, il qual preveda d'engrandir la puschinera, da construir ina pintga serenera ed ulteriuras mesiras da sanaziun vid la tegia sin l'alp Val Giuv.

8290.5060.02 – Transporter⁵

Il cussegl da vischnaunca ha concediu a caschun dalla seduta dils 10 d'uost 2022 in credit d'impegn ella summa da frs. 197'000.- per remplazzar il transporter ch'ei vegnius els onns.

8400.5010.00 – Senda «sur vitg»⁵

L'intenziun dil project ei d'ereger ina senda da spassegiar naven dil Pass Alpsu entochen tier il vitg da Bugnei cun mintgamai pintgas differenzas d'altezia. Uonn han ins realisau ils tschancuns Val Val – Tschamut sco era la senda Uaul da Rosas. Els loghens noralgics ei la senda vegnida slargiada. Cheu-tras han ins saviu procurar per ina andanta ladezia dalla senda da minimalmein 80- 90 cm. Ultra da quei ha la vischnaunca construì ina nova punt egl Uaul da Rosas. Il 2023 eisi previu da terminar las lavurs da quei project. Actualmein ein ils responsabels vid la planisaziun da detagl per il proxim tschancun en-
semen cun la punt pendent da Giuv.

8400.5010.06 – Via da bike-Cuolm da Vi²

Ils davos dus onns ein duas sendas da viandar naven dil Pass Alpsu entochen a Sedrun vegnidas sana-das e concepidas taluisa ch'ellas ein ussa era carrablas cun bike. Ei setracta dallas duas sendas Oberalp – Trail e Curnera – Trail. L'emprema meina viandonts e bikers per liung l'anteriura Senda Sursilvana entochen en Val Strém. L'altra descenda per liung las Plauncas Cuflegl engiu viers l'alp Tschamut, sbucca leu ella via che meina en Curnera e descenda pli tard dil fil giuviars a Prau Mulins, passa sper Tschamut ora e cuntinuescha da vart dretga dil Rein sper Selva ora tochen a Surrein.

Per cumpletar il labirint da bike dalla regiun dil Gottard ha era il tschancun naven dils Mises dil Bostg entochen enagiu funs la Val Garviuts (Val Bugnei) stuiu vegnir renovaus la primavera vargada. Vid ils cuosts per igl Oberalp Trail e quel dil Bostg sa la vischnaunca quintar cun ina considerabla contribuziun davart dil program San Gottardo (PSG).

Il schinumnu masterplan bike dils 16-6-2021 prevedeva sco proxim pass in pump- e skillsparc el con-tuorn da nossa halla plurivalenta Dulezi a Sedrun. Suenter numerus discuors cun personas ord la scena da bike sco era observaziuns en auters loghens ein ils responsabels vegni alla conclusiun ch'il contuorn entuorn la halla seigi buca exnum adattaus per quels projects. Plinavon vegn actualmein projectau e construì dapertut enavon tals parcs aschia che l'attracziun da quels tschessa empau.

Ils responsabels ein denton claramein digl avis ch'ei basegna era en Tujetsch in element da divertiment e plascher pils bikers – oravontut per la generaziun giuvna che vegn plidentada culla strategia turistica da nossa destinaziun. Ord quels motivs eisi previu dad ereger ina ruta naven dil Cuolm da Vi entochen a Sedrun. Quei niev Cungieri-Trail duei porscher als bikers – oravontut il tschancun naven da Cungieri engiuviars tochen tier la staziun dalla pendiculara - igl element da divertiment che manca aunc pil mu-ment en Tujetsch.

L'illustraziun muossa a moda simplificada il percurs dil trail.

La part sura da quella senda (Cuolm da Vi – ustria da Cungieri) vegn eregida sco senda cumbinada per viandonts e bikers. La finamira primara ei stada da projectar quella cun in bien ton pli pauc pendenza – aschilunsch sco pusseivel. En concordanza culs responsabels dall'alp vegn l'emprema part dil trutg existent spustaus encunter nord ed aschia priu risguard sil niev concept da cultivaziun/pasculaziun dall'alp da nuorsas. Cheutras meina il trutg buca pli permiez la pastira giuadora e la problematica culs tgauns da schurmetg sa aschia vegnir mitigada. Cun sminuir la pendenza dil trutg aschi bein sco pusseivel semantegn il trutg bia pli ditg e cun pli pauc manteniment.

Oz se presenta quei tschancun en in miserabel stan. La descensiun tochen a Cungieri ei per tuts viandonts stentusa, per persunas pli passadas e meins fermas sin comba, schizun malemperneivla.

Quei muossan ils maletgs cheusut. La senda ha memia gronda pendenza, l'aua flessegia per liung igl iral dil trutg. La determinaziun sco "senda da viandar" ei cheu buca giustificada:

Naven da Cungieri engiu vegn eregiu in trail spirontamein per bikers. Quel vegn a cuntener ils elements da divertiment e plascher pils bikers, numnadamein stortas inclinadas, undas, segls / kickers eav. Il character da quei trail sedrezza enviers tal d'in flowtrail. Ord motivs da segirtad resta quel serraus per viandonts. Era quella part duei vegnir construida cun bassas pendenzas per aschia minimar ils cuosts da manteniment.

Las investiziuns dils davos dus onns han anflau atenziun tier ils bikers. Ton ils viandonts sco era ils bikers laudan las sendas restauradas. Ils resuns ein ordvart positivs. Las duas scolas da skis da Tujetsch e Mustér ein actualmein lundervi da metter en pei pigl onn proxim ina scola da bike comunabla. La damonda per talas purschidas creschi continuadamein.

La suprapstanz communal ha l'intenziun da render pli attractiva la purschida el contuorn dil Cuolm da Vi engiu viers Cungieri e Sedrun. Sin fundament dallas suranumnadas ponderaziuns propona la suprapstanz communal al cussegl da vischnaunca da conceder in credit d'impegn da frs. 310'000 per l'erecziun dil Cungieri – Trail.

8400.5040.04 – Casa da giugs

La suprapstanz communal ha decidu da pil mument buca perseguitar vinavon quei project.

5. SURVESTA DA FINANZIAZIUN

Il cashflow munta pigl onn 2023 a frs 216'520.-. Suenter haver risguardau las investiziuns nettas seresulta in deficit da finanziaziun ella summa da frs. 4'876'095.-.

6. PLAN DA FINANZAS

La suprastanza communal ha elavurau sin fundament dad artechel 9 dalla lescha da finanzas dil cantun Grischun in plan da finanzas sur in spazi da 15 onns. Quei plan vegn surluvraus onn per onn. In extract dil plan da finanzas ei veseivels cheusut (onns: 2023-2027).

Plan da finanzas (2023 - 2027)						
posiziuns (en frs.)						
Quen da gudogn da sperdita	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Amortisaziuns linearas	364'600	534'400	516'600	729'600	729'600	729'600
Deposit en finanziaziun speciala	120'000	100'000	100'000	100'000	100'000	100'000
Prelevaziun ord finanziaziun speciala	-78'100	-455'400	-255'400	-255'400	-255'400	-255'400
Deposit en capital agen	0	200'000	200'000	200'000	200'000	200'000
Entradas fiscalas	3'577'500	3'967'000	3'967'000	3'967'000	3'967'000	3'967'000
Resultat dil quen da gudogn e sperdita	407'380	37'520	741'020	737'720	437'720	337'720
Planisaziun dallas investiziuns	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Administraziun generala	0	0	0	0	0	0
Segirtad publica	0	0	0	0	0	0
Scolaziun e formaziun	0	0	295'000	450'000	450'000	0
Cultura, sport e temps liber, baselgia	400'000	2'635'000	2'500'000	2'410'000	0	0
Sanadad	0	0	0	0	0	0
Ovras socialas	0	0	0	0	0	0
Traffic	2'874'580	1'055'015	1'555'000	1'649'000	1'965'000	-800'000
Ambient e planisaziun dil territori	391'220	609'600	463'120	285'000	150'000	0
Economia publica	1'548'000	793'000	360'000	305'000	215'000	215'000
Investiziuns nettas	5'213'800	5'092'615	5'173'120	5'099'000	2'780'000	-585'000
Planisaziun dalla finanziaziun	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Investiziuns nettas	5'213'800	5'092'615	5'173'120	5'099'000	2'780'000	-585'000
Atgna finanziaziun	813'880	216'520	1'102'220	1'311'920	1'011'920	911'920
Deficit da finanziaziun / Surpli da finanziaziun	-4'399'920	-4'876'095	-4'070'900	-3'787'080	-1'768'080	1'496'920
Facultad netta / Deivet net	2022	2023	2024	2025	2026	2027
*Facultad netta (+) / Deivet net (-)	5'078'225	202'130	-3'868'770	-7'655'850	-9'423'930	-7'927'010
Indicators - situaziun finanziaria	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Grad d'atgna finanziaziun	15.61%	4.25%	21.31%	25.73%	36.40%	-155.88%
*Facultad netta (+) / Deivet net per habitont (-)	4'037	161	-3'080	-6'095	-7'503	-6'311

*Quella calculaziun sebasa sin il resultat ord il rendaquen 2021.

2023

Igl onn 2023 muossa il quen da gudogn e sperdita in gudogn da frs. 37'520.-. Plinavon seresultan investiziuns nettas ella summa da frs. 5'092'615.-. Tier ina part dallas investiziuns s'audan la sanaziun dallas vias, las qualas muntan totalmein a frs. 1'420'015.- (via Cavorgia, via Dentervitgs, planisaziun dalla via Curtin Niregl). Medemamein engrevgiescha la sanaziun dil Bogn Sedrun cun frs. 2'000'000.- il quen d'investiziuns. Vitier vegnan ulteriuras investiziuns, denter auter la senda da bike (frs. 310'000.-), il plaz truaisch a Rueras (frs. 45'000.-), la halla da deposit (frs. 590'000.-) previda, il project per la sanaziun digl indrez d'electrotecnica (frs. 600'000.-) ed il plaz sut Tgèsa alva (frs. 103'000.-).

Munta la facultad netta pigl onn 2022 aunc a frs. 5'078'225.-, sesminuescha quella sin frs. 202'130.- igl onn 2023.

2024

Tenor il plan da finanzas seresulta igl onn da gestiun 2024 in gudogn da frs. 741'020.-. Il quen d'investiziuns cumpeggia investiziuns nettas ella summa totala da frs. 5'173'120.-. En talas ei la sanaziun dil Bogn Sedrun cun ina summa da frs. 5'000'000.- risguardada sco era la contribuziun che vegn dabien a quei project ella summa da frs. 2'500'000.-. Vinavon s'audan la proxima etappa dalla sanaziun digl indrez d'electrotecnica (frs. 450'000.-), il project da sanaziun dalla staziun a Sedrun cul sutpassadi (frs. 400'000.-), la nova maschina pil menaschi tecnic (frs. 240'000.-) e la realisaziun dalla senda Val Strem (frs. 100'000.-) tier ina gronda part dallas investiziuns previdas pigl onn 2024.

Per la finanziaziun dallas investiziuns ei la vischnaunca era sfurzada igl onn 2024 da procurar per capital jester. 21.31% dallas investiziuns san vegnir cuvretgas ord ils agens mieds. Il deivet net s'augmenta vinavon sin frs. -3'868'770.- (frs. -3'080.- per in habitont).

2025

Il resultat dil quen da gudogn e sperdita vesa ora pli u meins tuttina sco igl onn precedent (frs. 737'720.-). Cun frs. 5'099'000.- semovan era las investiziuns sin il medem nivel sco ils onns 2022-2024. Tier las investiziuns previdas pigl onn 2025 s'audan denter auter la sanaziun dil Bogn Sedrun (frs. 2'410'000.-), la sanaziun dalla via Curtin Niregl (frs. 750'000.-), la proxima etappa dalla sanaziun dalla staziun a Sedrun (frs. 400'000.-) sco era la sanaziun dalla via d'uaul Cavorgia (frs. 650'000.-).

25.73% dallas investiziuns san vegnir cuvretgas ord ils agens mieds. Il deivet net s'augmenta vinavon sin frs. -7'655'850.- (frs. -6'095.- per in habitont).

2026 e 2027

Tenor il plan da finanzas sesminuescha il gudogn ils onns 2026 (frs. 437'720.-) e 2027 (frs. 337'720.-). Il deivet net munta pigl onn 2026 (frs. -9'423'930.-) e pigl onn 2027 (-frs. 7'927'010.-).

Naven digl onn 2026 eisi pusseivel da mo pli far las investiziuns urgentas respectivamein necessari da tener la summa dallas investiziuns en ina fetg pintga rama. Ord quei motiv munta la summa d'investiziuns sulettamein pigl onn 2026 a frs. 2'780'000.-.

7. PROPOSTAS

Sebasond sin las suranumnadas ponderaziuns propona la suprastonza communal al cussegl da vischnaunca:

- a) d'approbar il preventiv 2023 dil quen da gudogn e sperdita dalla vischnaunca da Tujetsch.
- b) da conceder ils sutnumnai credits d'impegn (quen d'investiziuns):
 - 1. 6150.5010.19: Planisaziun – sanaziun Via Curtin Niregl: frs. 100'000.-.
 - 2. 8400.5010.06: Via da bike – Cuolm da Vi: frs. 310'000.-
- c) d'approbar il quen d'investiziuns 2023 dalla vischnaunca da Tujetsch.
- d) da schar il pei da taglia d'entrada e da facultad per igl onn 2023 sin 95% dalla taglia semplà dil cantun.
- e) da schar il pei da taglia sin schischom per igl onn 2023 sin 1.5‰.
- f) da prender per enconuschientscha igl extract dil plan da finanzas 2023-2027 (p. 44-45).

Suprastonza communal Tujetsch

President communal
Martin Cavegn

Menader center communal
Simon Collenberg

Annexas:

- Preventiv 2023 - Survesta dalla situaziun finanziaria
- Preventiv 2023 - quen da gudogn e sperdita structurau tenor funcziuns
- Preventiv 2023 - quen da gudogn e sperdita structurau tenor gruppas da materia
- Preventiv 2023 - quen da gudogn e sperdita detagliau
- Preventiv 2023 - quen d'investiziun structurau tenor funcziuns
- Preventiv 2023 - quen d'investiziun detagliau

Survesta dalla situaziun finanziaria

	Preventiv 2023	Preventiv 2022	Quen 2021
Quen da gudogn e sperdita			
Cuosts	15'213'680	13'631'650	15'633'926.02
Recavs	15'251'200	14'039'030	16'143'875.68
Surpli recavs	37'520	407'380	509'949.66
Quen d'investiziun			
Investiziuns	5'764'215	5'494'200	2'366'145.77
Entradas investiziuns	671'600	280'400	501'270.87
Investiziuns nettas	5'092'615	5'213'800	1'864'874.90
Finanziaziun			
Surpli recavs quen da gudogn e sperdita	37'520	407'380	509'949.66
Prelevaziun ord finanziaziuns specialas	-455'400	-78'100	-180'873.06
Amortisaziuns facultad administrativa	534'400	364'600	271'600.00
Deposit en finanziaziuns specialas	100'000	120'000	160'856.47
Amortisaziuns supplementaras			0.00
Deposit ella prefinanziaziun dil capital agen			1'200'000.00
Atgna finanziaziun	216'520	813'880	1'961'533.07
Investiziuns nettas	5'092'615	5'213'800	1'864'874.90
Resultat da finanziaziun	-4'876'095	-4'399'920	96'658.17
Grad d'atgna finanziaziun	4.25	15.61	105.18
Deivets a miez e liung termin			
Emprests	7'000'000	7'000'000	7'000'000
Cefras indicativas			
Atgna finanziaziun	216'520	813'880	1'961'533.00
Facultad netta absolut	202'130	5'078'225	9'478'145
Facultad netta per habitont (1258)	161	4'037	7'546.29
Grad d'atgna finanziaziun	4.25	15.61	105.18
Quota d'atgna finanziaziun	1.62	6.58	13.74
Quota dil survetsch da capital	4.11	3.10	2.19
Quota da debitaziun dil tscheins	0.11	0.16	0.28

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

	Quen da gudogn e sperdita structurau tenor funcziuns	Preventiv 2023		Preventiv 2022			Quen 2021
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
	Quen da gudogn e sperdita	15'213'680	15'251'200	13'631'650	14'039'030	16'143'875.68	16'143'875.68
	Resultat netto	37'520		407'380			
0	ADMINISTRAZIUN GENERALA	1'380'100	312'500	1'279'250	314'000	1'201'197.80	292'791.03
	Resultat netto		1'067'600		965'250		908'406.77
1	SEGIRTAD PUBLICA	358'100	143'000	363'200	136'300	379'651.89	162'129.55
	Resultat netto		215'100		226'900		217'522.34
2	SCOLAZIUN E FORMAZIUN	2'138'180	220'300	2'104'450	217'350	1'994'212.81	256'635.70
	Resultat netto		1'917'880		1'887'100		1'737'577.11
3	CULTURA, SPORT E TEMPS LIBER, BASELGIA	1'412'300	958'200	1'432'100	1'102'000	1'692'288.81	925'268.47
	Resultat netto		454'100		330'100		767'020.34
4	SANADAD	583'500	28'000	526'000	34'000	606'824.20	27'160.80
	Resultat netto		555'500		492'000		579'663.40
5	OVRAS SOCIALAS	360'500	10'500	416'000	20'500	327'835.44	176'220.75
	Resultat netto		350'000		395'500		151'614.69
6	TRAFFIC	1'168'000	114'500	1'038'500	149'500	1'243'678.23	189'051.35
	Resultat netto		1'053'500		889'000		1'054'626.88
7	AMBIENT E PLANISAZIUN DIL TERRITORI	1'603'300	1'107'400	1'468'200	1'054'300	1'836'956.49	1'349'307.47
	Resultat netto		495'900		413'900		487'649.02
8	ECONOMIA PUBLICA	5'570'000	4'192'200	4'642'600	3'680'000	6'062'489.08	4'281'516.69
	Resultat netto		1'377'800		962'600		1'780'972.39
9	FINANZAS E TAGLIAS	639'700	8'164'600	361'350	7'331'080	798'740.93	8'483'793.87
	Resultat netto	7'524'900		6'969'730		7'685'052.94	

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

Quen da gudogn e sperdita tenor gruppas da materia		Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas
QUEN DA GUDOGN E SPERDITA		15'213'680	15'251'200	13'631'650	14'039'030	16'143'875.68
Resultat netto		37'520		407'380		
3	Expensas	15'213'680		13'631'650		15'633'926.02
30	Cuosts da persunal	4'320'250		4'067'950		3'859'385.83
31	Cuosts da material e menaschi	4'665'830		4'323'600		4'013'657.91
33	Amortisaziun facultad administrativa	534'400		364'600		271'600.00
34	Cuosts finanzials	528'800		243'600		187'161.97
35	Deposit en fondos e finanziaziuns specialas	100'000		120'000		160'856.47
36	Cuosts da transfer	2'989'900		2'632'550		2'733'031.21
38	Cuosts extraordinaris	200'000		235'000		2'535'818.20
39	Scuntradas internas	1'874'500		1'644'350		1'872'414.43
4	Entradas		15'251'200		14'039'030	16'143'875.68
40	Recav fiscal		5'357'000		4'967'500	6'068'801.54
41	Regals e concessiuns		3'728'000		3'395'000	3'481'024.37
42	Indemnisaziuns		2'007'000		2'299'200	2'182'659.39
43	Differents recavs		150'000		193'000	146'214.58
44	Recav finanzia		410'600		353'150	374'133.80
45	Prelevaziun ord fondos e finanziaziuns specialas		455'400		78'100	180'873.06
46	Recav da transfer		1'268'700		1'092'200	1'033'808.11
48	Recav extraordinari					803'946.40
49	Scuntradas internas		1'874'500		1'660'880	1'872'414.43
9						509'949.66
90	Surpli recavs					509'949.66

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
	Quen da gudogn e sperdita	15'213'680	15'251'200	13'631'650	14'039'030	16'143'875.68	16'143'875.68
	Resultat netto	37'520		407'380			
0	ADMINISTRAZIUN GENERALA	1'380'100	312'500	1'279'250	314'000	1'201'197.80	292'791.03
	Resultat netto		1'067'600		965'250		908'406.77
0110	Legislativa	112'000		118'950		96'190.42	
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	22'000		30'000		15'423.00	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	300		500		254.85	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	350		450		288.20	
3102.00	Stampats, publicaziuns	60'000		60'000		59'588.02	
3102.01	Preventiv/Quen annual	15'000		15'000		9'886.85	
3113.00	Acquists d'informatica	1'000				1'150.00	
3130.00	Survetschs da tiarzas persunas	5'000		5'000		2'547.50	
3132.00	Indemnisaziuns da cussegliaders	6'000		5'000		5'654.25	
3170.00	Cuosts da viadi e spensas	2'350		3'000		1'397.75	
0120	Executiva	225'500		207'500		209'244.73	
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	175'000		160'000		163'071.20	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	14'000		13'000		14'014.05	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	6'000		6'000		5'169.54	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	1'500		1'500		910.15	
3113.00	Acquists d'informatica	2'000				7'150.00	
3130.22	Contribuziuns da commemoradi	4'000		4'000		3'468.05	
3170.00	Cuosts da viadi e spensas	15'000		15'000		12'088.85	
3170.02	Spensas da representaziun	8'000		8'000		3'372.89	
0210	Administraziun communal	698'100	219'000	681'900	237'000	682'044.72	209'281.65
3010.00	Pagas dil persunal d'administraziun e menaschi	465'000		460'000		480'327.65	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	36'500		38'500		37'606.30	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	26'000		28'500		24'576.95	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	5'500		4'500		5'452.15	
3099.00	Divers cuosts da persunal	29'000		18'500		11'569.28	
3100.00	Material da biro	12'000		12'000		10'408.35	
3103.00	Litteratura, gasettas	1'500		1'000		1'363.00	
3110.00	Acquists da mobillas ed apparats da biro	4'000		7'000		708.40	
3113.00	Acquists d'informatica	5'000		8'000		4'147.75	
3130.01	Francaturas	10'000		11'000		7'817.50	
3130.02	Taxas da telefon	5'000		5'000		4'815.50	
3130.03	Spensas da banca e schec postal	3'000		3'000		2'412.30	
3130.05	Cuosts da stumaziun	3'000		3'000		1'577.85	
3134.00	Assicuranzas da caussas	6'000		6'000		5'835.20	
3150.00	Manteniment da mobillas e maschinas da biro	10'000		10'000		9'347.51	
3153.00	Manteniment sistem d'EED	45'000		35'000		41'752.74	
3199.00	Uteriurs cuosts da menaschi	5'000		4'000		4'906.65	
3611.02	Taxas pigl Uffeci da migraziun e dretg civil	14'000		14'000		13'959.00	
3612.01	Regiun Surselva	12'400		12'400		13'152.64	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	200		500		308.00	
4210.00	Taxas d'administraziun generala		22'000		22'000		23'972.94
4260.00	Restituziuns		4'000		4'000		7'803.51
4309.00	Uteriur recav da menaschi		12'000		20'000		12'921.75
4611.00	Indemnisaziuns dil cantun		101'000		85'000		87'679.60
4612.00	Provisiuns d'incasso		20'000		36'000		12'545.85
4910.00	Scuntrada interna survetschs		60'000		70'000		64'358.00

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
0220	Uffeci da baghegiar	344'500	93'500	270'900	77'000	213'717.93	83'509.38
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	10'000		20'000		9'531.90	
3010.00	Pagas dil persunal d'administraziun e menaschi	233'000		150'000		125'858.05	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	19'000		13'000		9'749.65	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	11'000		10'000		4'681.09	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	2'500		2'100		1'191.90	
3099.00	Divers cuosts da persunal	5'000		4'000		4'410.94	
3101.00	Material da menaschi e da diever	4'000		4'000		3'090.66	
3113.00	Acquists d'informatica	2'000		2'000		8'280.00	
3130.02	Taxas da telefon	1'000		800		740.04	
3132.00	Indemnisaziuns da cussegladers	45'000		55'000		34'395.90	
3153.00	Manteniment sistem d'EED	4'000		4'000		2'661.60	
3181.00	Sperditas effectivas ord pretensiuns					1'395.00	
3199.00	Uteriurs cuosts da menaschi	4'500		2'500		4'706.20	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	3'500		3'500		3'025.00	
4210.00	Taxas d'administraziun generala		30'000		30'000		31'426.25
4260.00	Restituziuns		10'000		2'000		11'233.13
4310.00	Atgnas prestaziuns per projects		10'000		10'000		11'050.00
4910.00	Scuntrada interna survetschs		43'500		35'000		29'800.00
1	SEGIRTAD PUBLICA	358'100	143'000	363'200	136'300	379'651.89	162'129.55
	Resultat netto		215'100		226'900		217'522.34
1110	Polizia communal	16'800	2'500	16'500	5'000	10'804.05	2'152.00
3130.00	Survetschs da tiarzas personas	15'000		15'000		10'036.05	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	1'800		1'500		768.00	
4270.00	Castitgs		2'500		5'000		2'152.00
1400	Dretg general	72'400	21'000	82'400	21'000	68'929.65	46'322.50
3130.07	Mutaziuns - Uffeci funsil/mesiraziun	25'000		25'000		23'740.90	
3132.02	Cuosts giuridics	30'000		40'000		27'049.15	
3611.01	Schazetgs d'immobillas	2'000		2'000		2'438.00	
3612.02	Uffeci da stumadira e concuors Surselva	7'800		7'800		7'749.85	
3612.03	Uffeci civil Surselva	6'600		6'600		7'451.75	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	1'000		1'000		500.00	
4260.00	Restituziuns		1'000		1'000		1'454.20
4602.00	Cumpart gudogn digl Uffeci funsil Cadi		20'000		20'000		44'868.30
1500	Pumpiers	134'000	65'000	111'000	61'000	136'964.66	66'509.80
3120.00	Provediment e dismessa	4'000		4'000		4'177.11	
3134.00	Assicuranzas da caussas	3'100		3'000		3'060.75	
3144.00	Manteniment baghetgs	1'000		6'000		425.20	
3611.04	Polizia da fiug cantunala	2'000		2'000			
3612.04	Pumpiers Sursassiala	118'400		90'500		127'669.10	
3612.40	Barschaments e seracass	5'000		5'000		1'432.50	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	500		500		200.00	
4200.02	Taxas da cumpensaziun		60'000		55'000		59'600.00
4470.00	Tscheins d'affittaziun		5'000		6'000		6'909.80
1610	Defensiun militar	3'900		4'300		4'202.02	
3144.02	Manteniment stan da schibas	2'100		2'000		2'017.02	
3300.00	Amortisaziuns ordinaras	1'800		1'800		1'800.00	
3910.00	Scuntrada interna survetschs			500		385.00	
1620	Protecziun civila	38'500	3'500	66'200	3'500	37'621.86	3'500.00
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	8'000		8'000		8'004.10	
3120.11	Energia e scaldament	7'000		6'000		6'626.00	
3130.06	Taxas e contribuziuns	3'000		3'000		2'707.45	

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
3134.00	Assicuranzas da caussas	3'000		3'700		2'125.71	
3144.13	Manteniment dils locals	7'000		35'000		3'535.10	
3611.00	Indemnisaziuns al cantun	9'000		9'000		7'962.50	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	1'500		1'500		6'661.00	
4631.00	Contribuziuns dil cantun		3'500		3'500		3'500.00
1621	Stab directiv communal	92'500	51'000	82'800	45'800	121'129.65	43'645.25
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	5'000		5'000		2'351.80	
3130.31	Mesiras da protecziun lavinas	22'000		22'000		21'817.05	
3130.32	Cuosts IMIS	15'000		15'000		18'229.35	
3130.33	Survigilanza Cuolm da Vi	30'000		22'000		14'240.10	
3132.00	Indemnisaziuns da cussegladers					38'775.25	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	5'000		5'000		5'213.85	
3810.00	Cuosts extraordinaris					5'306.25	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	15'500		13'800		15'196.00	
4631.00	Contribuziuns dil cantun		46'000		39'500		35'859.30
4634.00	Contribuziuns dallas interpresas publicas		5'000		6'300		7'785.95
2	SCOLAZIUN E FORMAZIUN	2'138'180	220'300	2'104'450	217'350	1'994'212.81	256'635.70
	Resultat netto		1'917'880		1'887'100		1'737'577.11
2110	Scoletta	131'100	17'000	127'900	22'000	120'560.37	16'971.10
3020.00	Pagas	108'000		106'000		99'826.75	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	8'300		8'200		8'096.50	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	5'800		5'200		5'659.87	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	1'200		1'200		1'049.60	
3090.00	Scolaziun e formaziun	1'800		1'800		760.10	
3104.00	Material da scola e da diever	3'000		4'000		4'076.10	
3104.01	Projects generals e da sport	2'500		1'000		1'091.45	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	500		500			
4260.00	Restituziuns						361.70
4631.00	Contribuziuns dil cantun		17'000		22'000		16'609.40
2120	Scola primara	656'930	63'000	617'300	65'000	582'131.10	73'265.08
3020.00	Pagas	530'000		496'000		482'302.95	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	42'000		41'500		41'741.95	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	45'000		40'000		31'903.85	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	5'700		5'500		5'708.60	
3090.00	Scolaziun e formaziun	8'400		7'200		380.60	
3104.00	Material da scola e da diever	16'330		16'200		16'045.60	
3104.01	Projects generals e da sport	9'000		10'900		4'047.55	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	500					
4260.00	Restituziuns						11'111.83
4631.00	Contribuziuns dil cantun		63'000		65'000		62'153.25
2130	Scola superiura	585'500	49'800	604'600	78'000	579'630.55	85'108.67
3020.00	Pagas	453'000		473'000		461'992.85	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	36'000		37'500		34'222.50	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	42'000		35'000		37'920.75	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	5'000		5'000		4'060.20	
3090.00	Scolaziun e formaziun	6'000		6'600		4'058.60	
3104.00	Material da scola e da diever	23'000		25'500		27'194.15	
3104.01	Projects generals e da sport	5'000		5'000		4'657.00	
3171.01	Viadis e camps da scola	15'000		16'500		4'629.50	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	500		500		895.00	
4260.00	Restituziuns		7'000		27'000		32'724.42
4631.00	Contribuziuns dil cantun		42'800		51'000		52'384.25
2170	Baghetgs da scola Sedrun	357'150	36'700	337'000	30'350	365'237.99	41'954.18
3010.00	Pagas dil personal d'administraziun e menaschi	103'000		99'000		104'827.20	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	8'500		8'200		8'380.20	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	4'800		4'700		4'088.89	

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	1'100		1'100		1'085.55	
3099.00	Divers cuosts da persunal	1'500		1'500		1'462.95	
3101.00	Material da menaschi e da diever	7'000		6'000		4'904.10	
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, utensils	11'350		15'600		11'851.74	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	20'000		20'000		19'090.30	
3120.11	Energia e scaldament	70'000		50'000		58'573.15	
3134.00	Assicuranzas da caussas	4'000		4'000		1'563.71	
3144.00	Manteniment baghetgs	38'500		38'000		60'226.20	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	1'000		1'000			
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	23'900		23'900		23'900.00	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	6'000		3'000		4'284.00	
3920.02	Scuntrada interna – diever dall'infrastructura da sport	56'500		61'000		61'000.00	
4240.00	Taxas da diever e survetschs		2'000		2'000		1'866.25
4260.00	Restituziuns						205.43
4470.00	Tscheins d'affittaziun		15'600		15'600		15'600.00
4910.00	Scuntrada interna survetschs		19'100		12'750		24'282.50
2180	Assistenza dil di	46'400	23'500	46'900	20'000	28'032.20	18'868.60
3010.00	Pagas dil persunal d'administraziun e menaschi	27'000		25'000		16'687.65	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	2'100		2'100		1'370.00	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	300		300		177.60	
3130.16	Structuras dil di - ulteriurs	17'000		19'500		9'796.95	
4260.00	Restituziuns		19'000		20'000		14'914.00
4631.00	Contribuziuns dil cantun		4'500				3'954.60
2190	Direcziun ed administraziun da scola	163'500	25'800	160'800		148'513.71	17'493.52
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	10'000		10'000		9'960.00	
3020.00	Pagas	56'000		52'000		63'064.30	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	4'700		4'500		5'812.70	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	4'800		4'600		4'892.15	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	700		900		693.80	
3090.00	Scolaziun e formaziun	3'000		5'800		2'500.00	
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, utensils	5'000		5'000		7'608.24	
3113.00	Acquists d'informatica	18'000		20'000		5'419.40	
3130.02	Taxas da telefon	4'000		4'000		2'367.03	
3150.01	Manteniment mobillas, maschinas, utensils	20'000		20'000		13'311.92	
3153.00	Manteniment sistem d'EED	14'000		14'000		9'442.30	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	5'000		4'000		5'141.87	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	18'300		16'000		18'300.00	
4260.00	Restituziuns						168.52
4631.00	Contribuziuns dil cantun		25'800				17'325.00
2192	Scola populara - ulteriur	110'100	4'500	131'400	2'000	106'483.69	2'974.55
3059.01	Assicuranza d'accidents per scholars e scholaras	1'000		1'000		766.30	
3099.00	Divers cuosts da persunal	5'000		5'000		6'414.49	
3130.15	Transport da scholars	76'200		77'500		74'120.00	
3130.17	Lavur sociala da scola			20'000			
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	1'000		1'000		910.00	
3612.05	Scola da musica Surselva	20'000		20'000		17'697.90	
3632.20	Ductrina e pastoražiun	3'000		3'000		3'000.00	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	3'900		3'900		3'575.00	
4631.00	Contribuziuns dil cantun		4'500		2'000		2'974.55
2200	Scolaziun speciala	36'500		43'000		35'692.25	
3612.01	Regiun Surselva	36'500		35'000		25'507.25	

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
3612.15	Indemnizaziuns scolas specialas			8'000		10'185.00	
2510	Scola gimnasiala	51'000		35'550		27'930.95	
3611.06	Indemnizaziun progimnasi	29'000		14'550		7'000.00	
3612.16	Scola claustrala	22'000		21'000		20'930.95	
3	CULTURA, SPORT E TEMPS LIBER, BASELGA	1'412'300	958'200	1'432'100	1'102'000	1'692'288.81	925'268.47
	Resultat netto		454'100		330'100		767'020.34
3110	Museum "La Truaisch"	55'900	15'000	66'700	15'000	533'570.83	14'854.58
3000.01	Indemnizaziuns dallas autoritads	4'000		4'000		5'550.00	
3010.00	Pagas dil persunal d'administraziun e menaschi	16'000		16'000		7'729.00	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	1'200		1'200		83.90	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	100		100		42.55	
3101.00	Material da menaschi e da diever	6'000		6'000		1'691.60	
3102.00	Stampats, publicaziuns	3'000		3'000		553.95	
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, utensils	4'000		6'500		1'869.15	
3119.03	Acquist objects d'exposiziun			5'000		1'506.30	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	1'000		1'000		705.35	
3120.11	Energia e scaldament	5'000		3'500		2'669.30	
3130.02	Taxas da telefon	1'000		1'000		1'285.41	
3134.00	Assicuranzas da caussas	2'000		2'300		1'956.47	
3144.00	Manteniment baghetgs	8'000		8'000		4'979.80	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	2'000		2'000		1'375.55	
3636.00	Contribuziuns allas organisaziuns privatas			5'000			
3893.00	Deposit ella prefinanziaziun dil capital agen					500'000.00	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	2'600		2'100		1'572.50	
4240.02	Entradas museum		5'500		4'000		5'785.03
4250.00	Diversas entradas		1'000		2'500		569.55
4631.00	Contribuziuns dil cantun		4'000		4'000		4'000.00
4632.01	Contribuziun Regiun Surselva		4'500		4'500		4'500.00
3210	Bibliotecas	3'500		3'500		3'500.00	
3614.04	Indemnizaziun biblioteca	3'500		3'500		3'500.00	
3290	Cultura - ulteriur	189'300	7'000	146'600		143'271.25	7'950.00
3130.00	Survetschs da tiarzas personas			6'000		5'236.90	
3130.20	Occurrenzas specialas	20'000		20'000		14'300.80	
3149.01	Manteniment maletg dil vitg	17'000		15'000		18'168.05	
3612.06	Museum regiunal	5'000		5'100		2'980.70	
3634.06	Contribuziun "Academia Vivian"	8'000		7'000		9'113.00	
3636.00	Contribuziuns allas organisaziuns privatas	35'000		11'000			
3636.01	Promozion dalla cultura	34'000		34'000		23'662.80	
3636.02	Contribuziuns ad uniuns	12'000		17'000		10'720.00	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	58'300		31'500		59'089.00	
4250.00	Diversas entradas		7'000				7'950.00
3410	Halla plurivalenta Dulezi	227'000	97'000	225'600	140'450	196'007.47	102'677.30
3010.00	Pagas dil persunal d'administraziun e menaschi	78'000		75'000		61'239.85	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	6'200		6'200		4'896.25	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	4'000		4'500		3'227.00	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	2'000		2'400		1'339.35	
3099.00	Divers cuosts da persunal	1'500		1'500		2'484.84	
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, utensils	12'000		25'000		3'387.40	

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	7'000		7'000		5'503.30
3120.11	Energia e scaldament	28'000		25'000		27'431.15
3130.02	Taxas da telefon	800		800		715.60
3134.00	Assicuranzas da caussas	3'000		3'000		767.26
3144.00	Manteniment baghetgs	15'000		10'000		14'789.91
3151.00	Manteniment da maschinas, urdeins e vehichels	7'000		7'000		8'735.01
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	2'000		2'000		225.55
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	50'800		50'800		50'800.00
3910.00	Scuntrada interna survetschs	9'700		5'400		10'465.00
4240.00	Taxas da diever e survetschs		12'000		20'000	10'856.00
4260.00	Restituziuns		1'000		1'200	5'085.05
4910.00	Scuntrada interna survetschs				35'250	2'736.25
4920.02	Scuntrada interna – diever dall'infrastructura da sport		48'000		48'000	48'000.00
4990.10	Cudischaziun interna dil turissem		36'000		36'000	36'000.00
3411	Plazza da sport	99'600	28'000	51'700	28'000	27'103.02
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, utensils					3'438.60
3140.01	Manteniment plazza da sport	52'000		17'000		17'591.53
3140.02	Manteniment patinera	41'000		6'000		807.65
3151.00	Manteniment da maschinas, urdeins e vehichels	3'500		3'500		
3910.00	Scuntrada interna survetschs	3'100		25'200		3'691.00
4240.00	Taxas da diever e survetschs		14'000		14'000	13'103.02
4920.02	Scuntrada interna – diever dall'infrastructura da sport		4'000		4'000	4'000.00
4990.10	Cudischaziun interna dil turissem		10'000		10'000	10'000.00
3412	Lag Claus Surrein	103'000	100'000	43'000	27'550	40'326.91
3109.10	Ulteriurs cuosts da material e rauba kiosc/ustria	30'000				
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	1'000		1'000		840.20
3120.11	Energia e scaldament	3'000		2'000		1'710.00
3140.05	Manteniment dil Lag da Claus	13'000		2'000		3'284.55
3144.00	Manteniment baghetgs	10'000		12'000		19'727.38
3150.01	Manteniment mobillas, maschinas, utensils	6'000		10'000		6'265.78
3160.00	Tscheins d'affittaziun	5'000		5'000		5'000.00
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi			1'000		
3910.00	Scuntrada interna survetschs	35'000		10'000		3'499.00
4250.10	Diversas entradas kiosc/ustria		80'000			
4480.01	Tscheins d'affittaziun				7'550	7'600.00
4990.10	Cudischaziun interna dil turissem		20'000		20'000	20'000.00
3413	Bogn Sedrun	711'200	711'200	891'000	891'000	745'083.57
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	5'000		5'000		3'436.10
3010.00	Pagas dil personal d'administraziun e menaschi	368'000		360'000		348'738.10
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	29'000		29'000		27'330.70
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	20'000		20'000		18'884.06
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	4'000		4'000		3'586.65
3099.00	Divers cuosts da personal	8'000		5'000		4'795.45
3100.00	Material da biro	1'000		2'000		908.45
3103.00	Litteratura, gasettas	1'000		2'000		697.15
3109.00	Ulteriurs cuosts da material e rauba	16'000		32'000		12'823.45
3109.10	Ulteriurs cuosts da material e rauba kiosc/ustria	3'000		6'000		3'195.15
3110.01	Acquist mobillas, maschinas, utensils			1'500		317.90

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
3113.00	Acquists d'informatica			2'500		299.00	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	18'000		18'000		16'090.90	
3120.11	Energia e scaldament	90'000		150'000		139'308.40	
3130.00	Survetschs da tiarzas persunas	68'500		85'000		63'230.95	
3130.02	Taxas da telefon	1'900		3'500		3'535.54	
3130.03	Spesas da banca e schec postal	1'500		2'500		1'757.35	
3130.18	Stampats, publicaziuns	10'000		25'000		11'253.85	
3134.00	Assicuranzas da caussas	10'000		10'000		6'971.90	
3144.00	Manteniment baghetgs	18'000		39'000		10'302.64	
3144.40	Manteniment kiosk			1'000		161.55	
3150.01	Manteniment mobillas, maschinas, utensils	30'000		72'000		57'888.59	
3153.00	Manteniment sistem d'EED	2'000		6'000		3'375.49	
3199.00	Uteriurs cuosts da menaschi			1'000			
3635.00	Contribuziuns ad interpresas privatas	2'000		2'500		1'169.25	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	4'300		6'500		5'025.00	
4240.20	Entradas bogn da divertiment		85'000		170'000		98'278.32
4240.21	Entradas wellness		95'000		190'000		96'508.49
4250.00	Diversas entradas		17'000		35'000		9'713.35
4250.10	Diversas entradas kiosk/ustria		5'000		10'000		5'687.16
4260.00	Restituziuns						22'071.22
4910.00	Scuntrada interna survetschs		30'000				
4920.02	Scuntrada interna – diever dall'infrastructura da sport		4'500		9'000		9'000.00
4990.10	Cudischaziun interna dil turissem		474'700		477'000		503'825.03
3414	Halla da deposit	17'800					
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	17'800					
3500	Baselgias e capluttas	5'000		4'000		5'000.00	
3144.30	Manteniment clutger	5'000		4'000		5'000.00	
4	SANADAD	583'500	28'000	526'000	34'000	606'824.20	27'160.80
	Resultat netto		555'500		492'000		579'663.40
4110	Spitals	191'000		169'000		174'587.60	
3611.07	Indemnisaziuns dils spitals ordeifer la regiun	140'000		120'000		123'535.00	
3612.01	Regiun Surselva	51'000		49'000		51'052.60	
4120	Tgira d'attempai	316'000		288'000		359'515.40	
3612.07	Cumpart cuosts da tgira	310'000		280'000		354'755.20	
3612.20	Sana Surselva	6'000		8'000		4'760.20	
4210	Tgira ambulanta	40'000		30'000		40'957.25	
3612.08	Spitex Cadi	40'000		30'000		40'957.25	
4220	Survetschs da salvament	2'500					
3130.00	Survetschs da tiarzas persunas	2'500					
4330	Survetsch da sanadad en scola	34'000	28'000	39'000	34'000	31'763.95	27'160.80
3136.00	Miedi da scola	2'000		2'000		1'050.00	
3136.01	Dentist da scola	30'000		35'000		29'079.80	
3637.00	Contribuziuns per privats	2'000		2'000		1'634.15	
4260.00	Restituziuns		28'000		34'000		27'160.80
5	OVRAS SOCIALAS	360'500	10'500	416'000	20'500	327'835.44	176'220.75
	Resultat netto		350'000		395'500		151'614.69
5340	Habitaziuns d'attempai (senza tgira)	100'000		120'000		121'651.89	
3634.00	Contribuziun ad interpresas publicas	100'000		120'000		121'651.89	

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
5440	Protecziun da giuventetgna - general	22'500		20'000	10'000	20'467.50	10'233.75
3119.00	Contribuziun lavur da giuventetgna Tujetsch	2'500					
3632.09	Contribuziun lavur da giuventetgna Cadi	20'000		20'000		20'467.50	
4632.03	Contribuziun pleiv catolica				10'000		10'233.75
5451	Tgira d'affons e canortas	11'500	500	9'500	500	3'952.00	538.35
3611.00	Indemnisaziuns al cantun	10'000		8'000		3'900.00	
3611.20	Pro Juventute	500		500		52.00	
3635.00	Contribuziuns ad interpresas privatas	1'000		1'000			
4260.00	Restituziuns		500		500		538.35
5720	Susteniments legals	112'500	10'000	155'000	10'000	83'705.85	165'448.65
3631.00	Contribuziun per cantun	32'500					
3637.00	Contribuziuns per privats	75'000		150'000		81'851.85	
3637.01	Prefinanziazion d'aliments	5'000		5'000		1'854.00	
4260.00	Restituziuns		10'000		10'000		165'448.65
5790	Susteniments - divers	114'000		111'500		98'058.20	
3130.00	Survetschs da tiarzas persunas	5'000		3'000		1'502.05	
3611.00	Indemnisaziuns al cantun	5'000		5'000		1'368.75	
3612.09	Survetsch social Regiun Surselva	36'000		36'000		28'400.00	
3612.10	Curatella professiunala Surselva	57'000		57'000		56'037.25	
3631.10	Contribuziun mesiras d'integraziun	2'000		2'500		1'478.05	
3636.00	Contribuziuns allas organisaziuns privatas	9'000		8'000		9'272.10	
6	TRAFFIC	1'168'000	114'500	1'038'500	149'500	1'243'678.23	189'051.35
	Resultat netto		1'053'500		889'000		1'054'626.88
6150	Vias communalas	1'140'000	89'500	995'500	124'500	1'201'311.63	165'582.50
3101.00	Material da menaschi e da diever	15'000		7'000		1'502.15	
3111.00	Acquist mobillas, maschinas, vehichels	8'000		5'000			
3120.06	Energia d'illuminaziun publica	10'000		8'000		7'940.85	
3141.00	Manteniment vias e plazzas	360'000		352'000		394'918.95	
3141.03	Schubergiar vias	22'000		25'000		9'128.60	
3141.10	Dismessa da neiv	230'000		210'000		225'735.48	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	2'000		2'000		851.05	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	155'000		120'000		54'000.00	
3810.00	Cuosts extraordinaris					182'774.55	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	125'000		121'500		106'738.00	
3910.01	Scuntrada interna dismessa da neiv	213'000		145'000		217'722.00	
4210.01	Taxas e lubientschas		8'000		8'000		6'129.00
4240.00	Taxas da diever e survetschs		1'500		1'500		917.00
4240.03	Taxas da parcar		50'000		50'000		54'559.00
4240.04	Taxas uras da parcar		30'000		35'000		12'977.50
4260.00	Restituziuns				30'000		
4861.00	Entradas extraordinarias malauras						91'000.00
6220	Traffic regional	28'000	25'000	43'000	25'000	42'366.60	23'468.85
3130.00	Survetschs da tiarzas persunas			15'000		14'366.60	
3199.01	Cumpra cartas dil di SBB	28'000		28'000		28'000.00	
4240.05	Vendita cartas dil di SBB		25'000		25'000		21'180.00
4260.00	Restituziuns						2'288.85
7	AMBIENT E PLANISAZIUN DIL TERRITORI	1'603'300	1'107'400	1'468'200	1'054'300	1'836'956.49	1'349'307.47
	Resultat netto		495'900		413'900		487'649.02

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
7100	Provediment d'aua	5'000		5'000		3'993.75	
3130.00	Survetschs da tiarzas personas	5'000		5'000		3'993.75	
7201	Dismessa e purificaziun dall'aua (menaschi communal)	699'000	699'000	627'700	627'700	598'260.29	598'260.29
3010.00	Pagas dil personal d'administraziun e menaschi	103'000		95'000		93'806.80	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	8'000		7'800		7'703.00	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	7'600		7'600		7'009.18	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	2'300		2'200		2'083.25	
3099.00	Divers cuosts da personal	2'000		2'000		471.71	
3101.00	Material da menaschi e da diever	45'000		45'000		38'315.92	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	3'500		3'200		3'577.20	
3120.11	Energia e scaldament	45'000		40'000		41'897.64	
3130.02	Taxas da telefon	2'000		2'000		2'412.74	
3130.12	Dismessa da gliet	40'000		40'000		32'436.17	
3134.00	Assicuranzas da caussas	6'000		6'000		4'240.24	
3137.00	Taglias e taxas	11'000		11'000		11'259.00	
3143.02	Manteniment dalla canalisaziun	260'000		200'000		139'735.62	
3144.17	Manteniment dalla serenera	114'500		115'000		130'760.41	
3151.00	Manteniment da maschinas, urdeins e vehichels	6'000		6'000		5'689.63	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	5'000		4'000		16'130.61	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	10'900		20'900		10'900.00	
3510.00	Deposit finanziaziun speciala					23'650.17	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	27'200		20'000		26'181.00	
4240.07	Taxas da diever canalisaziun		600'000		595'000		598'052.32
4260.00	Restituziuns						207.97
4510.00	Prelevaziun ord finanziaziun speciala		99'000		32'000		
4940.00	Tscheins calculatorics				700		
7300	Economisaziun dil rumien (general)	25'500		23'000		23'028.65	
3101.00	Material da menaschi e da diever	4'000		4'000		2'543.65	
3612.30	Dismessa da cadavers	4'000		4'000		3'126.00	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	17'500		15'000		17'359.00	
7301	Economisaziun dil rumien (menaschi communal)	331'400	331'400	334'100	334'100	345'100.63	345'100.63
3101.00	Material da menaschi e da diever	4'000		4'000		6'130.32	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	100		100		87.69	
3130.09	Dismessa da rauba blocconta e rumien special	25'000		23'000		30'567.34	
3130.14	Cuosts da transports	30'000		45'000		55'687.90	
3140.07	Manteniment deponias	15'000		15'000		775.24	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	40'100		38'300		38'300.00	
3612.11	Taxas fundamentalas Regiun Surselva	177'000		170'000		175'297.49	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	40'000		38'500		38'209.00	
3940.00	Tscheins calculatorics	200		200		45.65	
4240.10	Taxas fundamentalas Regiun Surselva		190'000		180'000		176'814.54
4240.11	Taxas fundamentalas vischnaunca		75'000		90'000		67'210.18
4309.00	Ulteriur recav da menaschi		20'000		28'000		33'529.71
4510.00	Prelevaziun ord finanziaziun speciala		16'400		6'100		37'739.16
4612.01	Indemnisaziuns Regiun Surselva		30'000		30'000		29'807.04

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
7410	Rempars da lavinas e per la protecziun d'auas	411'800	68'000	351'800	70'000	772'035.62	380'053.55
3140.11	Manteniment ovras da protecziun	80'000		50'000		192'200.72	
3142.00	Manteniment rempars da flums e torrents	70'000		300'000		1'033.90	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	1'800		1'800		1'800.00	
3810.00	Cuosts extraordinaris	200'000				501'786.00	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	60'000				75'215.00	
4260.00	Restituziuns				20'000		
4631.00	Contribuziuns dil cantun		65'000		40'000		91'028.10
4635.00	Contribuziuns dallas interpresas privatas		3'000		10'000		10'079.05
4861.00	Entradas extraordinarias malauras						278'946.40
7710	Santeri e sepulturas	19'600	9'000	18'600	7'500	38'878.60	10'740.00
3140.03	Manteniment santeri	9'000		9'000		26'366.60	
3632.21	Contribuziun pleiv	2'100		2'100		1'500.00	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	8'500		7'500		11'012.00	
4240.12	Taxas da satrar		9'000		7'500		10'740.00
7900	Planisaziun dil territori	111'000		108'000	15'000	55'658.95	15'153.00
3000.01	Indemnisaziuns dallas autoritads	5'000		5'000			
3132.12	Planisaziun locala	50'000		90'000		40'199.45	
3132.13	Svilup dil territori	40'000		5'000		1'167.45	
3612.01	Regiun Surselva	6'000		6'000		6'292.05	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	10'000		2'000		8'000.00	
4611.00	Indemnisaziuns dil cantun				15'000		15'153.00
8	ECONOMIA PUBLICA	5'570'000	4'192'200	4'642'600	3'680'000	6'062'489.08	4'281'516.69
	Resultat netto		1'377'800		962'600		1'780'972.39
8110	Agricoltura	211'900	71'000	189'800	78'500	130'259.54	84'020.35
3140.10	Manteniment alps/pastiras	75'000		99'800		77'496.82	
3144.10	Manteniment baghetgs d'alp	122'600		78'000		36'281.32	
3149.00	Manteniment ulteriurs objects	2'000		2'000		8'625.95	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	1'000		1'000		773.60	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	6'100		2'500			
3611.00	Indemnisaziuns al cantun			500		293.85	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	5'200		6'000		6'788.00	
4240.09	Taxas d'alps e pastiras		10'000		10'000		9'000.00
4260.00	Restituziuns						1'020.60
4470.00	Tscheins d'affittaziun		26'000		26'000		26'759.95
4611.04	Contribuziuns d'alpegiaziun		35'000		41'000		47'239.80
4631.00	Contribuziuns dil cantun				1'500		
8200	Forestalesses	1'164'000	869'000	962'800	721'000	1'480'677.13	1'034'930.27
3130.00	Survetschs da tiarzas personas	2'000		20'000		28'728.30	
3130.14	Cuosts da transports	100'000		100'000		93'751.90	
3140.20	Manteniment dils plazzals per deponer lenna	2'200		2'200		1'200.00	
3141.01	Manteniment vias d'ual	613'000		233'000		238'008.09	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	15'000		15'000		35'848.99	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	5'300		3'600			
3634.00	Contribuziun ad interpresas publicas	4'000		4'000		3'079.00	
3810.00	Cuosts extraordinaris			235'000		641'986.85	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	380'000		350'000		328'648.00	
3910.07	Scuntrada interna manteniment vias d'ual	42'500				55'275.00	
3910.08	Scuntrada interna donns da malaura vias d'ual					54'151.00	
4250.04	Vendita da lenna		90'000		75'000		79'769.02
4250.05	Vendita lenna da brisch		55'000		45'000		60'321.25
4250.06	Vendita stialas da lenna		15'000		13'000		14'233.10
4611.00	Indemnisaziuns dil cantun		402'000		308'000		71'550.00
4631.00	Contribuziuns dil cantun		290'000		280'000		366'552.00

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
4634.00	Contribuziuns dallas interpresas publicas		17'000				8'504.90
4861.00	Entradas extraordinarias malauras						434'000.00
8290	Menaschi tecnic	1'426'200	1'392'200	1'224'000	1'195'500	1'282'646.64	1'387'898.79
3010.00	Pagas dil personal d'administraziun e menaschi	870'000		785'000		731'802.60	
3049.00	Ulteriurs supplements	26'000		23'000		23'475.75	
3050.00	Contribuziuns AVS/AI/UCG/AD	68'000		64'000		59'034.50	
3052.00	Contribuziuns cassa da pensiun	52'000		50'000		37'513.62	
3053.00	Contribuziuns assicuranza d'accident e malsogna	27'000		26'000		21'746.95	
3099.00	Divers cuosts da personal	2'000		3'500		11'066.57	
3100.00	Material da biro	3'000		3'000		5'194.93	
3109.00	Ulteriurs cuosts da material e rauba	16'000		17'000		19'560.55	
3111.00	Acquist mobillas, maschinas, vehichels	60'000		15'000		84'838.65	
3120.01	Taxas d'aua, canalisaziun e rumien	3'000		3'000		2'873.55	
3120.11	Energia e scaldament	8'500		7'000		6'035.55	
3130.02	Taxas da telefon	3'000		3'000		2'231.77	
3134.00	Assicuranzas da caussas	22'000		22'000		20'833.96	
3144.00	Manteniment baghetgs	9'000		9'000		6'047.55	
3151.00	Manteniment da maschinas, urdeins e vehichels	105'000		95'000		118'883.98	
3199.00	Ulteriurs cuosts da menaschi	25'000		25'000		56'814.91	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	120'800		67'500		67'500.00	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	5'900		6'000		7'191.25	
4240.01	Lavurs per tiarzas persunas		110'000		110'000		144'050.08
4260.00	Restituziuns						11'780.57
4309.00	Ulteriur recav da menaschi		18'000		15'000		21'434.30
4310.00	Atgnas prestaziuns per projects		90'000		120'000		67'278.82
4501.00	Prelevaziun ord fonds dil capital jester		40'000		40'000		5'927.60
4610.00	Indemnisaziuns dalla Confederaziun Svizra		1'500		1'500		1'911.10
4610.01	Indemnisaziun manteniment Via Maighels						7'057.27
4611.00	Indemnisaziuns dil cantun		8'200		6'000		8'092.05
4910.00	Scuntrada interna survetschs		94'500		96'500		91'041.00
4910.01	Scuntrada interna manteniment vias		114'500		110'000		101'212.00
4910.02	Scuntrada interna manteniment infrastruttura turistica		210'000		192'500		183'230.00
4910.03	Scuntrada interna digl uffeci forestal		422'500		350'000		438'074.00
4910.04	Scuntrada interna - manteniment santeri		8'500		7'500		11'012.00
4910.05	Scuntrada interna - manteniment indrezs da sport		1'500		1'500		2'861.00
4910.06	Scuntrada interna - dismesa da neiv		213'000		145'000		217'722.00
4910.08	Scuntrada interna - manteniment ovras da protecziun		60'000				75'215.00
8400	Turissem	2'319'300	1'615'000	2'107'000	1'440'000	2'838'784.87	1'538'060.56
3131.00	Planisaziuns e projectaziuns da tiarzas persunas					18'967.55	
3140.30	Manteniment loipa	50'000		20'000		27'749.93	
3149.30	Manteniment infrastruttura turistica	246'300		102'000		135'245.40	
3161.00	Tscheins d'affittaziun, cuosts d'utilisaziun	53'000		51'000		53'655.85	
3300.00	Amortisaziuns ordinarias	81'800		17'500		4'300.00	
3511.00	Deposit els fonds dil capital agen	50'000		60'000		68'603.15	

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
3635.30	Contribuziun "Sedrun Mustér Turissem"	1'000'000		1'000'000		925'000.00	
3635.31	Taxas da turissem vischnaunca	57'000		57'000		56'203.73	
3635.32	Contribuziuns per purschidas turisticas					39'420.30	
3635.33	Contribuziun bus local	75'000		75'000		78'466.66	
3635.35	Contribuziun Pro Lucmagn	12'000		12'000		10'946.10	
3636.30	Occurrenzas turisticas					17'835.62	
3810.00	Cuosts extraordinaris					3'964.55	
3893.00	Deposit ella prefinanziaziun dil capital agen					700'000.00	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	153'500		173'500		128'601.00	
3990.10	Scuntrada interna turissem	540'700		539'000		569'825.03	
4035.01	Taxas da hosps		1'050'000		1'050'000		1'101'678.70
4035.02	Taxas da turissem		290'000		290'000		292'123.04
4240.00	Taxas da diever e survetschs		75'000		50'000		64'523.57
4250.03	Vendita da cartas da viandar Sedrun Mustér						1'698.50
4260.00	Restituziuns		50'000		50'000		78'036.75
4511.00	Prelevaziun ord fonds dil capital agen		150'000				
8500	Industria e commerci	368'600	150'000	79'000		246'977.78	137'206.30
3130.21	Promozion dil liug e marketing	10'000		10'000		31'923.80	
3511.00	Deposit els fonds dil capital agen	50'000		60'000		68'603.15	
3612.01	Regiun Surselva	8'600		9'000		9'244.53	
3635.00	Contribuziuns ad interpresas privatas	300'000				137'206.30	
4511.00	Prelevaziun ord fonds dil capital agen		150'000				137'206.30
8712	Ovra electrica	80'000	95'000	80'000	245'000	83'143.12	99'400.42
3109.01	Cumpra energia da concessiun ORA	80'000		80'000		83'143.12	
4250.01	Recav ord l'energia da concessiun e participaziun				150'000		
4250.02	Concessiun per traversar cun conducts		95'000		95'000		99'400.42
9	FINANZAS E TAGLIAS	639'700	8'164'600	361'350	7'331'080	798'740.93	8'483'793.87
	Resultat netto	7'524'900		6'969'730		7'685'052.94	
9100	Taglias communalas	50'000	2'600'000	50'000	2'460'000	44'332.05	2'926'821.65
3181.00	Sperditas effectivas ord pretensiuns	10'000		10'000		6'881.10	
3611.09	Indemnisaziun cantun per incasso da taglia	40'000		40'000		37'450.95	
4000.00	Taglia sin entrada		1'800'000		1'700'000		1'951'967.00
4001.00	Taglia sin facultad		400'000		360'000		448'150.00
4002.00	Taglia alla fontauna		100'000		100'000		168'406.15
4010.00	Taglia da personas giuridicas		300'000		300'000		358'298.50
9101	Taglias specialas		1'417'000		1'167'500		1'748'178.15
4021.00	Taglia sin schischom		900'000		850'000		909'693.50
4022.00	Taglia sin gudogn da schischom		100'000		100'000		138'667.45
4023.00	Taglia sin scumiada da maun		400'000		200'000		649'569.80
4024.00	Taglia sin donaziuns ed iertas		10'000		10'000		42'059.90
4033.00	Taglia da tgauns		7'000		7'500		8'187.50
9300	Ulivaziun da finanzas e grevezias		55'400		10'400		10'460.00
4621.50	Contribuziun dall'ulivaziun da finanzas		3'400		1'600		1'637.00
4621.51	Ulivaziun dallas grevezias dallas muntognas		52'000		8'800		8'823.00
9500	Recav da participaziuns	19'000	588'000	19'000	490'000	15'087.25	501'972.72

Quen da gudogn e sperdita

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

nr.	Quen da gudogn e sperdita	Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
3000.01	Indemnizaziuns dallas autoritads	2'000		2'000		2'000.00	
3130.00	Survetschs da tiarzas persunas	2'000		2'000		1'728.60	
3630.02	Franc per la cuntrada	15'000		15'000		11'358.65	
4120.01	Concessiuns e patentas		338'000		240'000		199'862.72
4120.06	RWM Schweiz SA						52'110.00
4120.07	Concessiun d'aua sutterrana e d'aua ord il cuolm (SBB)		250'000		250'000		250'000.00
9505	Recav da participaziuns ord las concessiuns dil dretg d'aua		3'140'000		2'905'000		2'979'051.65
4120.02	Tscheins d'aua ORA		1'300'000		1'300'000		1'546'336.10
4120.03	Cumpart gudogn brutto handletg d'energia da concessiun e partizipaziun energia alpina		1'400'000		450'000		159'241.30
4120.04	Cumpart gudogn energia alpina		100'000		800'000		1'000'000.00
4120.05	Dretg per l'utilisaziun dall'aua		130'000		145'000		138'277.25
4120.08	Dretg per l'utilisaziun per funs e teren		210'000		210'000		135'197.00
9610	Recav da facultad e tscheins	57'300	54'200	61'350	53'180	78'910.46	50'330.75
3400.00	Tscheins dil deivet current	2'000		2'000			
3406.00	Tscheins dils emprests	51'300		55'600		76'200.00	
3420.00	Procuraziun ed administraziun dil capital	4'000		3'000		2'710.46	
3940.00	Tscheins calculatorics			750			
4400.00	Tscheins dils mieds liquids						102.90
4401.00	Tscheins da retard		3'000		3'000		1'688.20
4407.00	Tscheins - investiziuns finanzialas (liunga vesta)		35'000		35'000		33'750.00
4451.00	Entradas ord participaziuns finanzialas		16'000		15'000		14'744.00
4940.00	Tscheins calculatorics		200		180		45.65
9630	Immobiliass dalla facultad finanziala	513'400	310'000	231'000	245'000	150'461.51	266'978.95
3430.00	Manteniment dils baghetgs	401'500		113'000		32'311.50	
3439.90	Ulteriurs cuosts dils baghetgs	70'000		70'000		75'940.01	
3910.00	Scuntrada interna survetschs	41'900		48'000		42'210.00	
4430.07	Tscheins d'affittaziun		230'000		160'000		171'966.65
4430.08	Tscheins pil dretg da baghegiar		60'000		55'000		62'529.60
4439.00	Ulteriuras entradas d'immobiliass		20'000		30'000		31'132.25
4439.90	vendita terren						1'350.45
9990	Finiziun dil quen					509'949.66	
9000.00	Surpli entradas					509'949.66	

Quen d'investiziun

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

Nr.	Quen d'investiziun structurau tenor funcziuns	Preventiv 2023		Preventiv 2022			Quen 2021
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
	Quen d'investiziun	5'764'215	671'600	5'494'200	280'400	2'867'416.64	2'867'416.64
	Resultat netto		5'092'615		5'213'800		
2	SCOLAZIUN E FORMAZIUN					21'948.41	
	Resultat netto						21'948.41
3	CULTURA, SPORT E TEMPS LIBER, BASELGIA	2'635'000		400'000		62'809.80	
	Resultat netto		2'635'000		400'000		62'809.80
6	TRAFFIC	1'523'015	468'000	2'959'580	85'000	1'329'601.10	
	Resultat netto		1'055'015		2'874'580		1'329'601.10
7	AMBIENT E PLANISAZIUN DIL TERRITORI	763'200	153'600	586'620	195'400	369'783.41	364'514.42
	Resultat netto		609'600		391'220		5'268.99
8	ECONOMIA PUBLICA	843'000	50'000	1'548'000		582'003.05	136'756.45
	Resultat netto		793'000		1'548'000		445'246.60
9	FINANZAS E TAGLIAS					501'270.87	2'366'145.77
	Resultat netto					1'864'874.90	

Quen d'investiziun

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

Quen d'investiziun		Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
I	Quen d'investiziun	5'764'215	671'600	5'494'200	280'400	2'867'416.64	2'867'416.64
	Resultat netto		5'092'615		5'213'800		
2	SCOLAZIUN E FORMAZIUN					21'948.41	
	Resutat netto						21'948.41
2190	Direcziun ed administraziun da scola					21'948.41	
5060.01	Amplificaziun EED					21'948.41	
3	CULTURA, SPORT E TEMPS LIBER, BASELZIA	2'635'000		400'000		62'809.80	
	Resutat netto		2'635'000		400'000		62'809.80
3413	Bogn Sedrun	2'000'000		400'000		62'809.80	
5040.03	Preproject sanaziun Bogn Sedrun					62'809.80	
5040.05	Sanaziun Bogn Sedrun	2'000'000		400'000			
3414	Halla da deposit	590'000					
5040.07	*4Halla da deposit	590'000					
3420		45'000					
5030.05	Plaz sper la Truaisch	45'000					
6	TRAFFIC	1'523'015	468'000	2'959'580	85'000	1'329'601.10	
	Resutat netto		1'055'015		2'874'580		1'329'601.10
6150	Vias communalas	1'523'015	468'000	2'959'580	85'000	1'329'601.10	
5010.01	Via Dentervitgs	120'000		1'047'580		11'705.00	
5010.06	Via d'access e parcadis halla plurivalenta					168'698.95	
5010.09	Sanaziun via dalla Staziun			250'000		875'834.50	
5010.11	Passapei a Tschamut			370'000			
5010.16	Sanaziun Via Cavorgia	1'200'015		1'164'000			
5010.17	Via d'access zona da mistregn			25'000		49'800.00	
5010.19	*2Planisaziun-sanaziun Via Curtin Niregl	100'000					
5030.02	Parcadi ed ambient Dulezi					75'632.15	
5030.03	Parcadis sin territori communal					143'011.30	
5030.07	Plazza sut Tgèsa Alva	103'000		103'000		4'919.20	
6110.01	Restituiziuns da tiarzas personas per vias		468'000		85'000		
7	AMBIENT E PLANISAZIUN DIL TERRITORI	763'200	153'600	586'620	195'400	369'783.41	364'514.42
	Resutat netto		609'600		391'220		5'268.99
7201	Dismessa e purificaziun dall'aua (menaschi communal)	648'200	70'000	421'620	70'000	99'318.98	183'792.57
5032.01	Sanaziun Via Dentervitgs - canalisaziun			188'420			
5032.04	Via dalla Staziun - canalisaziun					99'318.98	
5032.05	Sanaziun Via Cavorgia - canalisaziun	48'200		48'200			
5032.06	Passapei a Tschamut - canalisaziun			85'000			
5092.01	Sanaziun indrez d'electrotecnica serenera	600'000		100'000			
6370.01	Taxas da colligiaziun		70'000		70'000		183'792.57
7301	Economisaziun dil rumien (menaschi communal)	15'000		15'000		180'670.09	
5033.02	Plazzas da rumians communalas	15'000		15'000		180'670.09	
7410	Rempars da lavinas e per la protecziun d'auas	100'000	83'600	150'000	125'400	89'794.34	180'721.85
5030.04	Project Scharinas	100'000		150'000		89'794.34	
6310.03	Contribuziun dil cantun project da protecziun						1'228.35
6310.04	Contribuziun dil cantun project Scharinas		80'400		120'600		169'666.85
6350.04	Contribuziun project Scharinas		3'200		4'800		9'826.65
8	ECONOMIA PUBLICA	843'000	50'000	1'548'000		582'003.05	136'756.45
	Resutat netto		793'000		1'548'000		445'246.60
8110	Agricoltura	136'000		170'000			
5030.01	Alp Val Giuv - puschinera e plaz	136'000		170'000			

Quen d'investiziun

Preventiv

1.1.2023 - 31.12.2023

Quen d'investiziun		Preventiv 2023		Preventiv 2022		Quen 2021	
		Expensas	Entradas	Expensas	Entradas	Expensas	Entradas
8200	Forestalessen					152'257.45	136'756.45
5010.01	Via da maschina dil Tgom (Sut Seivs-Foppa)					152'257.45	
6310.01	Contribuziun dil cantun						136'756.45
8290	Menaschi tecnic	197'000		230'000			
5060.01	Maschina stradala			230'000			
5060.02	Transporter	197'000					
8400	Turissem	510'000	50'000	1'148'000		429'745.60	
5010.00	Senda "sur vitg"	200'000		300'000		325.00	
5010.02	Punt Salins e parcadis			417'000		175'198.60	
5010.03	Sendas da bike					254'222.00	
5010.04	Ruta da bike - Pass Alpsu-Tschamut			131'000			
5010.06	*2Via da bike - Cuolm da Vi	310'000					
5040.04	Casa da giugs			300'000			
6310.01	Contribuziuns		50'000				
9	FINANZAS E TAGLIAS					501'270.87	2'366'145.77
	Resutat netto					1'864'874.90	
9990						501'270.87	2'366'145.77
5900.00						501'270.87	
6900.00							2'366'145.77